

NEAIZSKAROT

Šis dokuments neatspoguļo Eiropas Komisijas, SALTO resursu centra iekļaušanai vai sadarbības organizāciju oficiālos uzskatus.

SALTO ir

Atbalsts tālākas izglītības un apmācību iespējas programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Eiropas Komisija ir radījusi 8 SALTO resursu centru tīklu, lai veicinātu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” īstenošanu.

SALTO mērķis ir atbalstīt programmas „Jaunatne darbībā” projektus, balstoties uz sekojošām prioritātēm - Eiropas pilsonība, kultūru daudzveidība, līdzdalība un jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana tādos reģionos kā EuroMed, Dienvidaustrumu Eiropā vai Austrumeiropā un Kaukāza reģionā. SALTO nodrošina Nacionālajām Aģentūrām apmācības, sadarbības veicināšanas aktivitātes un informatīvos materiālus.

Par šīm prioritātēm SALTO piedāvā dažādus resursus, informatīvos materiālus un apmācības Nacionālajām Aģentūrām un Eiropas jaunatnes darbiniekiem. Resursi ir pieejami www.SALTO-YOUTH.net. Meklējiet internetā Eiropas apmācību kalendāru, apmācību un jaunatnes darba metodes, apmācītājus un saites uz dažādiem interneta resursiem un vairāk...

SALTO-YOUTH aktīvi sadarbojas ar citiem dalībniekiem Eiropas jaunatnes darbā - programmas „Jaunatne darbībā” Nacionālajām Aģentūrām, Eiropas Padomi, Eiropas Jaunatnes Forumu, Eiropas jaunatnes darbiniekiem, apmācītājiem un apmācību organizētājiem.

SALTO resursu centrs iekļaušanai

www.salto-youth.net/inclusion/

SALTO resursu centrs iekļaušanai (Beļģijā) kopā ar Eiropas Komisiju strādā, lai iekļautu jauniešus ar ierobežotām iespējām programmā „Jaunatne darbībā”. SALTO atbalsta arī Nacionālās Aģentūras un jaunatnes darbiniekus iekļaušanos darbā, nodrošinot sekojošus resursus:

- apmācību kursus par iekļaušanas tēmām un īpašām mērķa grupām, kas ir izslēgšanas riska grupā;
- apmācību un jaunatnes darba metodes un materiālus, lai iesaistītos iekļaušanas projektu veidošanā;
- praktiskas un iedvesmojošas publikācijas par starptautiskiem iekļaušanas projektiem;
- jaunāko informāciju par iekļaušanas jautājumiem un iespējām ziņu lapā;
- interneta saites ar iekļaušanas resursiem;
- informāciju par treneriem un cilvēkiem, kas darbojas iekļaušanās un jaunatnes sfērā;
- ieinteresēto institūciju tikšanās, lai padarītu jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu daudz efektīvāku un vieglāku.

Vairāk informācijas un resursu meklējiet Iekļaušanas lapās:

 www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads. Kāpēc šis buklets?	4
Apraksts.....	8
1. Jaunieši (bijušie) likumpārkāpēji: pirkstu nospiedumi	9
2. Nozieguma pamats.....	14
3. Ieguvumi no “Jaunatne darbībā”	18
Plānošana un sagatavošanās starptautiskiem projektiem.....	28
1. Starptautisko projektu plānošana	29
2. Sagatavošana.....	34
3. Risku novērtēšana	40
Partneru meklēšana un partnerības veidošana	44
1. Kā atrast partnerus?	45
2. Kā veidot uzticamu partnerību?	47
Finansējums starptautiskajiem projektiem	50
1. Kā atrast finansējumu	51
2. Pieteikšanās finansējumam	53
3. Eiropas Savienības programma „Jaunatne darbībā”	54
Projektu īstenošana.....	60
1. Projekta laikā.....	61
2. Konflikta vadīšana.....	65
Projekta turpinājuma pasākumi.....	68
1. Turpinājuma pasākumi	69
2. Dažas metodes turpinājuma pasākumiem	71
3. Soli pa solim – pieredze no Romas.....	75
4. Rezultātu izplatīšana un izmantošana.....	77
Īstenoto projektu labā pieredze iedvesmai	80
Atsauces, resursi un noderīgi avoti	91
Noderīgi avoti.....	92
Interneta resursi	93
Par „Neaizskarto” autoriem.....	94
Papildus informācija	96

IEVADS. Kāpēc šis buklets?

SALTO resursu centra iekļaušanai misija ir veicināt VISU jauniešu iekļaušanu Eiropas Savienības programmā „Jaunatne darbībā”. Tomēr, dažādu iemeslu dēļ ne visiem jauniešiem ir iespējas iesaistīties starptautiskos projektos. Programma „Jaunatne darbībā” nesasniedz jauniešus, kuri saskaras ar dažādiem šķēršļiem, lai piedalītos šajos projektos.

No otras puses, piedalīšanās programmas „Jaunatne darbībā” projektos var būt sākums, lai **integrētos sabiedrībā, lai atkal nostādītu savu dzīvi uz īstā ceļa, lai praktizētu aizmirstās vai attīstītu jaunas prasmes.**

Šis buklets ir resurss jaunatnes darbiniekiem, sociālajiem darbiniekiem, cietuma darbiniekiem, probācijas darbiniekiem un visiem, kas strādā ar šo mērķa grupu.

☑ Uz visiem šiem darbiniekiem mēs atsaucamies brošūrā.

Mērķa grupa, kas aprakstīta šajā bukletā, ir jaunieši likumpārkāpēji, bijušie likumpārkāpēji un tie jaunieši, kuri ir likumpārkāpēju riska grupā - mērķa grupa, kuru jūs neatradīsiet plaši pārstāvētu starptautiskos projektos un īpaši programmā „Jaunatne darbībā”. Tam ir vairāki iemesli. Pirmkārt, ceļošanas iespējas ieslodzītajiem jauniešiem ir ierobežotas. Otrkārt, cilvēkiem, kas strādā ar šo mērķa grupu, ir ievērojamas šaubas par to, vai tiešām ir iespējams aizsūtīt šo jauniņus Eiropas brīvprātīgajā darbā uz citu valsti vai piedalīties ar jauniešu grupu Starptautiskā jauniešu apmaiņas projektā. Treškārt, cilvēki vienkārši nezina, par iespējām, ko piedāvā programma „Jaunatne darbībā”.

Šīs grāmatas galvenais mērķis ir parādīt, ka daudzi projekti, kuros ir iesaistīta šī mērķa grupa, ir izrādījušies veiksmīgi. Tie ne tikai parāda, ka šie projekti ir iespējami, bet tiem arī ir pozitīva ietekme uz šo jauno cilvēku turpmāko dzīvi.

Organizācijas, kuras ir iesaistītas šajos projektos pozitīvi skatās uz iespējām, kuras piedāvā programma „Jaunatne darbībā”, un spēj integrēt tās savā darbībā tā, lai sasniegtu organizācijas mērķus.

Šīs grāmatas mērķis ir informēt jūs par iespējām, kuras piedāvā starptautiski projekti darbā ar jauniešiem likumpārkāpējiem. Šis ir mēģinājums aprakstīt iepriekšminēto mērķa grupu, tās iepriekšējo pieredzi un apzināt viņu vajadzības. Šeit jūs uzzināsiet par ieguvumiem no programmas „Jaunatnes darbībā” un par dažādām starptautiska projekta.

Jūs atradīsiet veiksmīgus projektu piemērus, kas varētu sniegt idejas jūsu pašu projektiem.

Šis buklets nedod pilnīgi visu programmas „Jaunatne darbībā” aprakstu. Vairāk informāciju ir iespējams saņemt Jaunatnes starptautisko programmu aģentūrā vai arī apmeklējot mājas lapu www.jaunatne.gov.lv

Dzīve ir smaga, kad tu esi aiz restēm.
Fiziskas un garīgas rētas dzīst ilgi.
Bet es esmu brīvs. Nekas nav kā agrāk.
Es esmu onkulis diviem brāļa dēliem. Drīz pasaulē nāks
trešais.
Esmu otrais no septiņiem brāļiem un māsām, uz priekšu
mani dzen viņu panākumi.
Meklējot darbu, es atradu cilvēkus, kuri sevi dēvē par
PEACAN.
Viņi teica, ka var man kā bijušajam likumpārkāpējam
palīdzēt.
Es teicu: „Pasaule ir pret tādiem kā es. Sakiet man, kā mēs
varam ieinteresēt darba devējus?”
Es varu nopelnīt sev iztiku dažādos veidos, bet es vēlos to
darīt likumīgi.
Visi mani paziņas ir ieslodzījumā vai miruši.
Es nevēlos būt pamesls, kurš dzīvo uz ielas.
Es teicu: ”Jums jāsaprot, ka esmu mainījies, es neizdarīšu
noziedzumus, es vēlos palīdzēt citiem bērniem, lai tie
nenostājas uz tās pašas takas, uz kuras kādreiz nostājos es.”
Laupīšanas, zādzības, huligānisms, neiešana uz skolu -
nāciet laukā no tumsas, jo viss ir iespējams!
**Vēlies palīdzēt citiem jauniešiem? Eiropas Brīvprātīgais
darbs ir tas, kas tev vajadzīgs. Tad - ko tu vēlies darīt?
Kur vēlies doties? Jā, tas var būt sarežģīti, bet viss ir
iespējams.**

Nu es esmu Zviedrijā.
Probācijas dienests mani iesaistīja Eiropas Brīvprātīgajā darbā.
Es izdzīvoju savu sapni.
Es tuvojos dzīvei, kādu vienmēr esmu vēlējies dzīvot.
Viss ir iespējams. Es atvados no savas iepriekšējās dzīves.
Es vēlos mainīties.
Man apkārt iepriekš neredzētas sejas, es dzirdu valodu, kuru nesaprotu.
Tā ir atšķirīga kultūra, tā ir kultūras izziņāšana, nevis brauciens par brīvu.
Man ir jautri, bet vienlaikus es tik daudz iemācos ar tiem, ar kuriem es strādāju.
Ar draugiem devos uz kalnu, tur tik daudz meiteņu dejoja *street dance*.
Adrenalīna līmenis tik augsts, ka nav iespējams nostāvēt mierīgi.

Es zinu, kā esmu pavadījis katru stundu.
Tik daudz izdarīts, mēs dodamies mājup.
Milzīgi mākoņi virs mums, bet neviens neraizējas par laiku.
Manā galvā ir atmiņas par šo dienu.
Esmu pateicīgs, ka esmu iepazinis Eiropas Brīvprātīgo darbu.

**Viss ir iespējams. Vēlies palīdzēt citiem jauniešiem?
Eiropas Brīvprātīgais darbs ir tas, kas tev vajadzīgs.
Ko tu vēlies darīt? Kur vēlies doties?
Jā, tas var būt sarežģīti, bet viss ir iespējams.
Nekas nav neiespējams.**

Zviedrija, 2006. gada jūnijs.

PROFILA APRAKSTS

Šajā grāmatā mēs runājam par jauniešiem likumpārkāpējiem, bijušajiem likumpārkāpējiem un jauniešiem, kuri ir riska grupā kļūt par likumpārkāpējiem. Kas ir šie jaunie cilvēki - ir jautājums, uz kuru nav viegli atbildēt, ņemot vērā šīs grupas dažādību. Tomēr ir vērts mēģināt, lai varētu saprast, kādas īpašības saistās ar šo mērķa grupu. Pirms mēs izveidojam mērķa grupas „foto”, iepazīsimies ar vispārīgiem „jauniešu ar ierobežotām iespējām” aprakstiem un definīcijām.

Jaunieši likumpārkāpēji un bijušie likumpārkāpēji: pirkstu nospiedumi

Par ko mēs runājam?

Jauniešu ar ierobežotām iespējām definīcija apzināti ir ļoti plaša. Situācija Eiropas valstīs ir ļoti dažāda (dažreiz tā ir atšķirīga vienas valsts reģionos), tāpēc nav iespējams radīt vienotu definīciju. Piemēram, dažādās valstīs ir dažāda attieksme pret seksuālajām minoritātēm, vai vienā valstī nabadzīga persona citā var tikt uzskatīta par bagātu. Šo iemeslu dēļ programma „Jaunatne darbībā” mērķa grupu definē, ņemot vērā apstākļus, ar kuriem minētā mērķa grupa saskaras. Jēdziens „jaunieši ar ierobežotām iespējām” nozīmē, ka noteiktiem jauniešiem ir mazāk iespēju salīdzinājumā ar citiem vienaudžiem. Tam var būt dažādi iemesli:

1. **Sociālie apstākļi:** jaunieši saskaras ar diskrimināciju (dzimuma, etnisko, seksuālo, reliģisko u.c.), jaunieši ar ierobežotām sociālajām prasmēm, ar anti – sociālu seksuālo uzvedību, bijušie un esošie narkotisko vielu lietotāji, bijušie un esošie likumpārkāpēji, jaunie vai vientuļie vecāki, bāreņi un jaunieši no nepilnām ģimenēm.
2. **Ekonomiskie apstākļi:** Jaunieši ar zemu dzīves līmeni, zemiem ienākumiem, tie, kas ir atkarīgi no valsts pabalstiem, ilglaicīgie bezdarbnieki, bezpajumtnieki, parādnieki vai jaunieši ar finansiālām problēmām.
3. **Jaunieši ar īpašām vajadzībām:** garīgiem (intelekta, izziņas, mācīšanās) traucējumiem, ar fiziskiem, kustību un citiem traucējumiem.
4. **Izglītības problēmas:** jaunieši ar mācīšanās grūtībām, tie, kas agrā vecumā pametuši skolu, tie, kas atskaitīti no skolas, nekvalificēti vai mazkvalificēti jaunieši, jaunieši, kuri nav spējuši iekļauties izglītības sistēmā, jaunieši ar ierobežotu pieeju izglītības sistēmai etnisku un kultūras iemeslu dēļ.

5. Kultūru atšķirības: jaunie imigranti, bēgļi, imigrantu un bēgļu pēcteči, etnisko un nacionālo minoritāšu jaunieši, jauni cilvēki ar kultūras un valodas barjerām.

6. Veselības problēmas: jaunieši ar hroniskām, kompleksām vai psihiskām saslimšanām, jaunieši ar garīgās veselības problēmām.

7. Ģeogrāfiskie iemesli: jaunieši no attāliem un grūti pieejamiem reģioniem, lauku un kalnu apgabaliem, jaunieši no mazām salām, no problemātiskiem pilsētu rajoniem, jaunieši no rajoniem ar zemu infrastruktūru (ierobežots sabiedriskais transports, pamesti ciemati).

Jaunieši ar ierobežotām iespējām ir jaunieši, kuri lielā mērā personīgās situācijas dēļ un dažreiz arī savas izvēles dēļ, saskaras ar atšķirīgiem un/vai sarežģītākiem apstākļiem dzīvē kā citi jaunieši.

Daudzos gadījumos jaunieši vienlaikus saskaras ar dažādu iepriekš aprakstītu kategoriju problēmām.

Protams, indivīds nav automātiski pieskaitāms grupai ar ierobežotām iespējām, pamatojoties tikai uz vienu vai diviem rādītājiem. Būtu kļūda pieskaitīt jaunieši ierobežotu iespēju grupai tikai tāpēc, ka viņš nāk no imigrantu vides. Tieši tāpat pieņemt, ka vientuļiem vecākiem vai invalīdiem automātiski ir ierobežotas iespējas.

- Vairāk informācijas par jauniešiem ar ierobežotām iespējām un iekļaušanas stratēģiju programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros meklējiet www.SALTO-YOUTH.net/InclusionStrategy/

Par esošajiem un bijušajiem likumpārkāpējiem, kā arī jauniešiem likumpārkāpēju riska grupā

Kad mēs runājam par jauniešiem likumpārkāpējiem un iespējamiem likumpārkāpējiem, mēs runājam par jauniešiem, kas dzīvo atrauti no sabiedrības vairākuma. Viņi nedzīvo pēc pieņemtajām sabiedrības normām, kā to dara pārējie viņu vienaudži. Dažādu iemeslu dēļ viņi ir izvēlējušies citādāku dzīves veidu. Tā varētu būt draugu ietekme vai atbalsta trūkums par labu citādam dzīves stilam.

Ir ļoti svarīgi veicināt šīs mērķa grupas iekļaušanu sabiedrībā. Jaunieši, kas izdara noziegumus vai, kas tos ir izdarījuši agrāk, bieži vien sajūtas tā, it kā nonākuši apburtā lokā, no kura tie nevar izkļūt. Viņi bieži ir izstumti no sabiedrības par to, ko viņi ir izdarījuši, bet, ja viņi vēlas „atgriezties”, tas var būt daudz sarežģītāk nekā „aiziet” no tās. Šiem jauniešiem tiek piedēvēti negatīvi stereotipi, tiem ir vājš pozitīvais draugu un ģimenes atbalsts. Daudzi šīs mērķa grupas jaunieši nezin, kur griezties pēc palīdzības un viņi noteikti nezin par iespējām, kuras piedāvā programma „Jaunatne darbībā”. Šajā jomā varam darboties kā profesionāli jaunatnes darbinieki, piedāvājot zināšanas par programmām, kas paredzētas šādai mērķa grupai, virzot jauniešus ar ierobežotām iespējām tuvāk sociālai iekļaušanai.

Uzdevums – Jaunieši jūsu vidē

Jaunieši ar ierobežotām iespējām, esošie un bijušie likumpārkāpēji ir nosaukumi, kādus mēs lietojam, lai aprakstītu specifisku jauniešu grupu. Citi var teikt – riska grupas jaunieši, nelabvēlīgie jaunieši.

Jūs varat veikt šo uzdevumu ar jauniešiem, kā arī ar kolēģiem.

Vajadzīgie materiāli ir zīmuļi, lielas papīra loksnes, līmlapiņas.

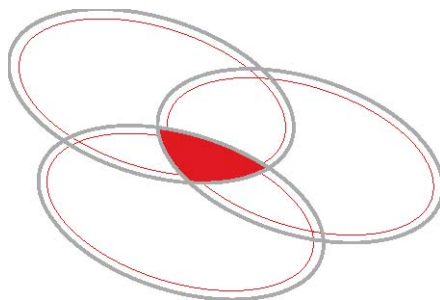
1. Kādus jēdzienus jūs lietojat savā vidē vai valodā, lai aprakstītu šo mērķa grupu?.

Metode: Katrs dalībnieks uzraksta uz mazās lapiņas, kādus jēdzienus viņš lieto, lai aprakstītu šo mērķa grupu. Tad līmlapiņas pielīmē pie lielās lapas. Veiciet kopsavilkumu, pārrunājiet to grupā. Ko dotās atbildes pasaka par mērķa grupu?

2. Ar kādām problēmām un grūtībām saskaras minētie jaunieši

- a) Jūsu pilsētā;
- b) Jūsu reģionā;
- c) Jūsu valstī

Metode: Izveidojiet vendigrammu, kā parādīts zīmējumā. Viens aplis paredzēts pilsētai, otrs - reģionam, trešais - valstij. Izmantojiet dažādu krāsu zīmuļus. Katrs ieraksta savus novērojumus attiecīgajā aplī. Apspriediet uzrakstīto, uzrakstiet grupas secinājumus.

PAR KO MĒS RUNĀJAM?

Iekļaušana! Vārds, ko tik bieži lietojam savā darbā ar minēto mērķa grupu. Tas ir aizstājis daudzos sabiedrības slāņos (bieži politikorektuma dēļ) tādu jēdzienu kā sociālā atstumtība, atstumtības risks, jo šiem vārdiem ir negatīva pieskaņa. Lai no tās izvairītos, tiek uzsvērtā iekļaušana.

Palīdzēt mērķa grupas jauniešiem pārvarēt apstākļus, pārveidot sevi un iekļauties sabiedrībā ir liela daļa no procesa, ko mēs saucam par sociālo iekļaušanu.

Sociālā iekļaušana ietver sevī iespēju piedāvāšanu tiem sabiedrības locekļiem, kuri nebauda tādas pašas priekšrocības kā pārējie sabiedrības locekļi, un pārliecības veicināšanu, ka viss sabiedriskais labums ir pieejams katram.

Sociālo iekļaušanu ir grūti izmērīt. Kā var pateikt, ka ir notikusi iekļaušana? Kāds ir pamats šādam apgalvojumam? Mēs bieži sagaidām, ka iekļaušana būs liels sasniegums, pēc kura indivīds vienmēr dzīvos laimīgi un bez problēmām

Jauniešus var uzskatīt par „iekļautiem”, kad tie...

- smaida,
- brīvprātīgi piedalās dažādās aktivitātēs,
- var koncentrēties uzdevumam,
- ievēro noteikumus,
- lūdz palīdzību,
- piedalās diskusijās,
- izrāda pacietību,
- uzņemas iniciatīvu,
- spēj iedraudzēties ar jauniem cilvēkiem,
- tos pieņem citi grupas locekļi,
- tie ierodas laikā,
- nebaidās no fiziska kontakta,
- ir laimīgi.

Daži no šiem piemēriem var šķist mazi un nenozīmīgi sasniegumi. Tomēr atcerieties, ka sasniegumi, kas var šķist niecīgi „parastiem” jauniešiem, var būt ļoti svarīgi un lieli sasniegumi jauniešiem ar ierobežotām iespējām. Ja uz iekļaušanu skatās kā uz procesu, nevis kā mērķi, parādās jaunas ambīcijas un līdz ar to arī jauni izaicinājumi šim darbam.

Uzdevums - iekļaušana

1. Diskusijās par jauniešiem ar noziedzīgu pagātņi mēs bieži runājam par vajadzību „iekļaut” šo mērķa grupu sabiedrībā. Ko tieši tas nozīmē?

Apdomājiet sekojošus jautājumus:

1A. iekļaušana ...kur?

1B. iekļaušana...kāpēc?

1C. iekļaušanas procesā...Kurš kuru iekļauj?

2. Jūsu gadījumā - padomājiet par situācijām, kurās jūs varētu atpazīt vai jauniešiem ir vai nav „iekļauts” (piemēram, grupā, komandā, skolā, starp vienaudžiem utt.)

Nosauciet 5 noteiktus rādītājus, kas parāda jums, kad jaunieši ir veiksmīgi iekļauti.

2. LIKUMPĀRKĀPUMU IEMESLI

KO MĒS REDZAM?

Daudzi no šiem jauniešiem nespēj iekļauties vispārīgizglītojošajā skolu sistēmā. Viņi satopas ar mācību grūtībām, nevar pielāgoties sistēmai, jo tiem, kā likums, ir uzvedības problēmas. Rezultātā viņi bieži „izkrīt” no izglītības sistēmas.

Kā sekas tam bieži ir bezdarbs vai pagaidu darbi, kuri mijas ar bezdarba periodiem. Šīs mērķa grupas jauniešiem ir jānoiet tāls ceļš, lai viņi būtu gatavi darba tirgus prasībām. Rezultātā grupa saskaras ar finansiālām problēmām un regulāru ienākumu trūkumu.

Vairums šo jauniešu dzīvo vai ir dzīvojuši sociālajās mājās bieži ģimenes problēmu un /vai uzvedības dēļ.

Arī atkarības problēmu risks ir augsts šai mērķa grupai ar visām no tā izrietošajām sekām. Sociālās prasmes pamatā ir neattīstītas. Daudzi no jauniešiem saskaras ar problēmām kontaktos ar pieaugušajiem, viņi nepieņem autoritātes. No otras puses, arī pieaugušajiem bieži ir grūti pieņemt jauniešu uzvedību. Rezultātā jaunieši bieži ir izzolēti no sabiedrības.

Proporcionāli liela grupa saskaras ar integrācijas problēmām kultūru atšķirības dēļ.

PIEREDZES STĀSTS: DENIJS

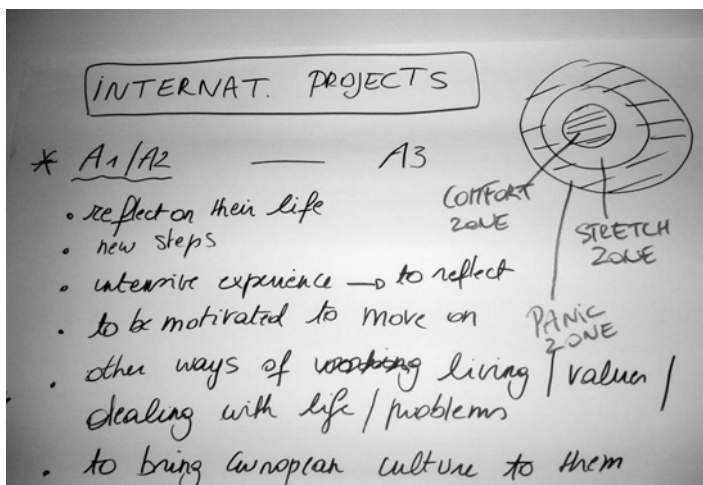
Denijs tika atbrīvots no ieslodzījuma pirms vairākiem gadiem. Pamatā noziegumi bija saistīti ar to, ka Denijam bija alkohola atkarības problēmas. Viņu uzaudzināja vecvecāki, bet tie vairs nevēlējās, ka Denijs uzturas pie viņiem uzvedības problēmu dēļ. Vietējā organizācija iepazīstināja Denija ģimeni ar iespējām, ko piedāvā Eiropas Brīvprātīgais darbs. Darbinieki pārliecināja vecvecākus atļaut Denijam uzturēties mājās līdz tiek atrasts brīvprātīgā darba projekts. Diemžēl Denijs nevarēja ceļot uz Eiropu noteiktajā laikā, jo atkal nonāca cietumā. Tomēr komanda uzturēja Denija motivāciju, kā arī viņam bija iespēja piedalīties sagatavošanās apmācībās. Beidzot Denijs uz trīs nedēļām devās uz Poliju un kā Eiropas brīvprātīgais piedalījās parka uzkopšanas darbos. Denijs dzīvoja ģimenē un brīvo laiku pavadīja kopā ar citiem brīvprātīgajiem. Pēc atgriešanās Denijs atzina, ka tās bija labākās trīs nedēļas viņa mūžā.

Viņa vecmamma piekrita, ka Denijs ir pilnībā mainījies. Līdz šim Denijs bija dzīvojis viesistabā, taču tagad viņam tika iekārtota pašam sava istaba. Šobrīd Denijs gatavojas ceļot uz Franciju, lai piedalītos trīs mēnešu projektā; sākumā - vēstures mantojuma projektā, vēlāk - starptautiskā nometnē. Nacionālā Aģentūra ir ļoti ieinteresējusies par Deniju un veido video stāstu ar viņa piedalīšanos, lai plašāk iepazīstinātu citus mērķa grupas jauniešus ar Eiropas Brīvprātīgā darba iespējām.

📌 Vairāk informācijas par Eiropas Brīvprātīgo darbu jūs varat atrast Eiropas Komisijas mājas lapā http://ec.europa.eu/youth/index_en.html.

KAS IR AIZ TĀ, KO MĒS REDZAM?

Tas nu ir tas, ko varam redzēt, bet kas ir aiz redzamā? Kas ir pamatā tam, ko mēs redzam? Kas liek šiem jauniešiem rīkoties tā, kā viņi rīkojas? Ja mēs gribam veikt nozīmīgu darbu ar mērķa grupas jauniešiem, ir svarīgi atbildēt uz šiem jautājumiem.

from TC No Offence

Jauniešu iepriekšējā pieredze var būt ļoti dažāda:

- **Personīgās problēmas**

Viņu dzīvēs dominē nopietnas sociālas un emocionālas problēmas, kas liek negatīvām jūtām un bailēm būt noteicošām. Bailes no neizdošanās viņus mudina vispār neko neuzsākt.

- **Problēmas mājās**

Konflikti, šķiršanās, psihiatriskas problēmas, vecāku bezdarbs. Jaunietis ir pārņemts ar šīm problēmām un nespēj domāt par saviem mērķiem. Parādās vienaldzība un interešu trūkums.

- **Pašpārliecinātības trūkums**

Daudzu šo jauniešu pagātne ir saistīta ar negatīvu pieredzi un neveiksmēm. Viņiem trūkst prasmju, lai tiktu galā ar uzdevumiem, ar kuriem tie saskaras, vai arī viņu mērķi ir pārāk augsti. Rezultātā viņiem attīstās **mazvērtības sajūta**. Jaunieši jūt, ka viņiem nav kontroles pār savu dzīvi, un viņi domā, ka nav spējīgi mainīt savu situāciju. **Prasmju trūkums** noved pie pasivitātes un apātijas. Motivācija kaut ko uzņemties pazūd, jo jauniešiem ir sajūta, ka viņi nespēj vadīt paši savu dzīvi.

- **Ierobežota problēmas apzināšanās**

Daži jaunieši neapzinās savas problēmas un tāpēc viņiem nav sajūtas, ka vajadzētu mainīties. Daudziem jauniešiem nepietiekama problēmu apzināšanās iet roku rokā ar problēmu noliegšanu. Šiem jauniešiem problēmas ir ārpus viņiem, tāpēc, ka viņi baidās ar tām sadurties (konfrontēt tās). **Nedrošības sajūta** tiek kompensēta ar pretēju uzvedību: „skaļu muti” un „zīmēšanos”. Nevis viņiem, bet pārējai pasaulei ir jāmainās.

- **Motivācijas trūkums**

Dažreiz šie jaunieši cieš no **neatlaidības trūkuma**. Viņiem trūkst motivācijas, viņi ir tikuši pazemoti un **viegli padodas**. Apkārtējie bieži šo uzvedību dēvē par „ mugurkaula trūkumu”. Šādu attieksmi vairo nepārtraukti piedzīvotās neveiksmes. Izlutinātība vai pārāk liela aizsardzība mājās var novest pie nespējas tikt galā ar vilšanos. Jaunieši nav iemācījušies atlikt savas vajadzības vai padodas, ja mērķis, par kuru viņi ir cīnījušies, ir pārāk tālu nākotnē.

- **Negatīva pieredze skolā un skolas dzīvē**

Jauniešiem, kuri pārāgri atstāj skolu, bieži ir liela nepatika pret to. Viņiem mācību priekšmeti ir pārāk teorētiski, klases pārāk lielas un stundas pārāk garlaicīgas. Saisības ar skolu ir ierobežotas un viņi neredz skolas nozīmi nākotnes nodarbinātībā. Šos jauniešos nemotivē noteikta nākotnes perspektīva. Viņiem centrā ir tūlītēja vajadzību apmierināšana. Tas bieži noved pie sliktiem rezultātiem skolā.

- **Spēcīga saikne ar „nepareizajiem” draugiem**

Slikti rezultāti skolā un jauniešu negatīvā uzvedība veicina sabiedrības pretēju reakciju. Skolotāji un skolasbiedri uzskata viņus par stulbiem, nemierīgiem/traucējošiem vai negodīgiem un attiecīgi pret viņiem izturas . Tas noved pie negatīvu marķējumu veidošanas un jauniešu sociālās izolēšanas. Šāds process palielina iespēju, ka jaunieši meklēs izdevību iesaistīties deviantās subgroupās, tādējādi pastiprinot problemātisko uzvedību. Vajadzība pēc atzinības un novērtējuma noved šos jauniešus pie saistības ar grupām, kas ietekmē viņu uzvedību negatīvi.

📌 ņemts no „Get Going” – kā motivēt jauniešus tikt laukā no bezizejas.
Klomp/Kloosterman/Kuijvebhoven

Secinājums ir tāds, ka mēs nesaņemam to, ko mēs redzam. Bieži šie jaunieši parāda sevi kā „vēsos”, pašpārliecinātus un ietekmīgus, bet zem šīs maskas bieži slēpjas zems pašvērtējums un daudz baiļu.

3. LABUMI NO „JAUNATNE DARBĪBĀ”

Sociālā iekļaušana mazina nevienlīdzību starp zemākajām sabiedrības grupām un kopienām un pārējo sabiedrību, samazinot iespēju atšķirības un pārliecinoties, ka atbalsts sasniedz tos, kuriem tas ir visvairāk nepieciešams.

Mūsu mērķa grupa ir ļoti dažādi, un atšķirīgi jaunieši, kuriem ir katram savas atšķirīgās vajadzības. Tāpēc mērķi, ko viņi cenšas sasniegt un process, kas ved pie šī mērķa veidos katram indivīdam atšķirīgu formu un prasīs savu laiku. Bieži pieeja „soli pa solim” – sākot ar maziem mērķiem un sasniegumiem, vedot pie lielākiem, strādā vislabāk. Bet nepastāv tikai viens veids vai viena specifiska metode, kā panākt sociālo iekļaušanu.

Ja jauniešiem nespēj saredzēt kā starptautiska pieredze tieši saistīta ar viņu vajadzībām un viņu situāciju, tad pastāv draudi, ka projekts notiks vakuumā, bez saistības ar indivīda reālo dzīvi: pagātni, tagadni vai nākotni. Lai izvairītos no tā, „takas” pieeja palīdz jauniešiem un viņu organizācijām īstenot starptautiskos projektus tā, lai gūtu maksimālu labumu no programmas. Šī pieeja darbojas uz indivīda „personīgās takas” pamatiem.

Starptautisku projektu nevajadzētu skatīt kā mērķi. „Takas” pieeja palīdz starptautiskam projektam izvairīties no vakuuma un būt tieši saistītam ar jauniešu ilgtermiņa mācīšanās mērķiem. Pieeja pievēršas indivīda pagātnes attīstībai, novērtē pašreizējo situāciju un tad dod starptautiskajam projektam vietu, kas tieši saistīta ar jauniešu nākotnes mērķiem.

Šajā kontekstā ir jāuzsver, ka programma „Jaunatne darbībā” nav uzskatāma par galīgo mērķi. Nav viegli izveidot ilgtermiņa plānu ar jauniešiem, un ir grūti novērtēt, vai starptautisks projekts ir pareizā izvēle katram indivīdam. Taču starptautisks projekts var būt ļoti svarīgs līdzeklis (pamatakmens), kas var vest dažādos jaunos virzienos.

 vairāk informācijas par „takas pieeju” meklējiet „Use your hands to move ahead” SALTO mājas lapā www.salto-youth.net/UseYourHands/

Šī grāmata nav rokasgrāmata darbam ar jaunajiem likumpārkāpējiem, bijušiem un iespējamiem likumpārkāpējiem. Galvenais mērķis ir izpētīt, kā programma „Jaunatne darbībā” var veicināt šo darbu, kas Eiropā pastāv visdažādākajos veidos un pieejās. Tomēr tā ietvaros ir nozīmīgi paskatīties, kas ir galvenie mērķi un uzdevumi, strādājot ar šo mērķa grupu, lai saistītu tos ar iespējām, ko piedāvā programma „Jaunatne darbībā”.

PAMATIEGUVUMI

- **Vieta refleksijai**

Bieži jauniešiem, par kuriem mēs runājam šajā grāmatā, pietrūkst vietas, pieredzes un spējas reflektēt savu dzīvi. Viņi dzīvo no vienas dienas uz otru, no viena notikuma uz otru. Lai izvirzītu sev jaunus dzīves mērķus, viņiem ir šī situācija jāapzinās. Radīt drošu vietu un vidi ārpus ikdienas cīņas par izdzīvošanu ir svarīgs elements programmās ar šo mērķa grupu

- **Uzticība jaunatnes darbiniekam, sociālajam darbiniekam...**

Daudziem šiem jauniešiem parasti nav ļoti pozitīva pieredze attiecībā ar pieaugušajiem. Viņu pieredzē pieaugušie kā skolotāji, sociālie darbinieki, policisti nav viņus pieņēmuši un izrādījuši cieņu. Kā sekas mēs bieži sastopam neuzticību un spēcīgas šaubas, sākot strādāt ar šo grupu. Lai veidotu attiecības, nepieciešams daudz pūļu. No otras puses - mēs zinām no pētījumiem un pieredzes, ka attiecības starp jauniešiem un atbildīgo personu, ir izšķiroši svarīgas veiksmīgai iesaistei programmā. Iegūt uzticību, izrādīt pieņemšanu, ieinteresētību un radīt drošu vidi ir vitāli svarīgi, lai būtu labas attiecības.

- **Pozitīvas pieredzes/pašvērtējuma veidošana**

Kā teikts iepriekš, tā nav pozitīva un veiksmīga pieredze, kas šo mērķa grupu mudina darboties. Viņi gandrīz ir pieraduši „zaudēt”. Visu savu dzīvi viņi ir dzirdējuši, ka viņi ir „stulbi”, „nespējīgi”, „ar kuriem grūti nodarboties”. Šī pieredze ierobežo viņu pieeju un attieksmi uzņemties jaunus uzdevumus un izaicinājumus un noved pie mazvērtības sajūtas un negatīvu viedokli par viņu pašu iespējām. Pašvērtējuma trūkums mudina viņus izvairīties piedzīvot jaunus „zaudējumus”. Lai atgūtu pašvērtējumu, ir svarīgi iet caur pozitīvu pieredzi, atrast un apzināt viņu pašu kompetences un prasmes.

- **Prasmes un iespējas**

Savā dzīvē lielākoties šie jaunieši sastopas „ar to, ko viņi nevar”. Skolā, no vecākiem, no sociālajiem darbiniekiem, viņi ir dzirdējuši, ko viņi dara nepareizi, ka viņiem vajadzētu mainīties, ko viņiem vajadzētu darīt citādāk. Viņi ļoti labi zina, ko tie nevar izdarīt. Šis uzsvars uz negatīvo pusi ir galvenais ne tikai jauniešiem. Cilvēki, kas strādā ar šiem jauniešiem, ir pieraduši saskatīt šo jauniešu problēmas, ne tik daudz viņu prasmes.

Jauniešiem ir svarīgi saprast, kādas prasmes viņiem ir un kuras viņi gribētu attīstīt. Lai to izdarītu, nepieciešams dot iespēju darboties un būt atbildīgiem, lai iegūtu minēto pozitīvo pieredzi un iespēju reflektēt par to. Tāpēc ir svarīgi, ka darbinieki palīdz un vada jauniešus un ir spējīgi atpazīt un nosaukt kompetences, ar kurām saskaras.

- **Nākotnes izredzes**

Nospraust ilgtermiņa nākotnes perspektīvas ir grūts uzdevums šiem jauniešiem. Viņi nav pieraduši skatīties nākotnē, bet meklē tūlītēju vajadzību apmierināšanu. Daudziem jauniešiem fokuss uz pagātņi var bloķēt spēju skatīties uz priekšu.

Lai nospraustu nākotnes perspektīvas, svarīgi jauniešiem izvirzīt savus mērķus, kuri cieši saistīti ar viņu pašu vēlmēm un vajadzībām un kuri ir sasniedzami. Sākumā šiem mērķiem jābūt īstermiņa, lai radītu iespēju piedzīvot veiksmi. Reālistiski mērķi, pareizi sarindoti, mudina jauniešus tālākiem plāniem, lai radītu jaunas „dzīves perspektīvas”.

ĪPAŠIE IEGUVUMI

Mēs esam apskatījuši tuvāk mūsu mērķa grupu un tās vajadzības. Bet kā tas viss ir saistīts ar programmu „Jaunatne darbībā”? Kādā veidā „Jaunatne darbībā” sekmē un bagātina darbu ar šiem jauniešiem? Šajā nodaļā mēs mēģināsim raksturot dažus svarīgus elementus un pazīmes, dažādas iespējas programmā, lai redzētu to, kādā veidā jaunie un bijušie likumpārkāpēji un riska grupas jaunieši var iegūt no programmas.

- **Būt „ārpus ikdienas dzīves”**

Būt citā valstī jauniešu apmaiņās vai Eiropas Brīvprātīgā darba laikā un pat jauniešu iniciatīvas projekts cietumā sniedz iespējas un izaicinājumus. Tas nozīmē būt ārpus ikdienas dzīves. Nav vecāku tuvumā, nav draugu ar, kuriem jūs parasti „tusējiet”, nav zināmo vietu, uz kurām jūs mēdzāt iet, nav ierasto kameras biedru. Tur nav nekas no tā. Tu esi atbrīvots no ikdienas spriedzes, tajā pašā laikā situācijā, kurā „normāls” risinājums vairs nestrādā. Tev jāvar un pat vajag sevi izgudrot no jauna. Kad jūs nonākat konfliktā mājās, tu vienmēr vari aiziet pie drauga vai uz bāru. Bet tagad ne drauga, ne bāra tur nav. Jauna un atšķirīga vide spiež meklēt jaunus veidus, kā risināt izaicinājumus, kurus jūs satiekat. No sākuma tā var būt biedējoša pieredze. Bet, kad atklāsi šos jaunus risinājumus, atradīsi citus veidus, kā tikt galā ar to, kas nāk tavā ceļā,... un, kas ir vissvarīgākais, tas strādā, un jūs varat to izdarīt!

Atrašanās „ārpus ikdienas dzīves” un prom no mājām rada attālumu, kas palīdz izvērtēt par dzīvi un pieņemt lēmumu par to, kā veidot savu dzīvi.

- **Starpkultūru pieredze**

Būt citā valstī nozīmē sastapties ar citu valodu, citu kultūru, ar atšķirīgām paražām. Tu sapratīsi, ka tas, ko tu pieņem kā „normālu”, varbūt citur nav normāls. Cilvēkiem ir atšķirīga uztvere, un viņi uztver lietas katrs citādi. Bet ir arī daudzas lietas, kas liekas tādas pašas kā mājās. Mulsinoša pieredze. Tas liek justies nedroši un neērti. Tas liek pārdomāt savas vērtības un pārlicības.

Bet nav jau lielas izvēles. Lai izdzīvotu, tev būs jāpārdomā normalitāte, tev būs jājautā, jākomunicē, jāatveras un jāmēģina. Dažreiz grūts, bet aizraujošs izaicinājums, kas liek tev paskatīties pašam uz sevi un kurš palīdz tev paplašināt uzskatus un uztveri.

Iet cauri šim procesam un atklāt, ko tu vari, ir aizraujoša pieredze un ceļ pašcieņu

- **Intensīvs un citāds kontakts ar darbinieku**

Jauniešiem un jaunatnes darbiniekam vai sociālajam darbiniekam, esot kopā jauniešu apmaiņā, paveras jaunas iespējas. Jauna vide un situācija abiem - gan jauniešiem, gan supervizoram izmainīs attiecības.

Atbalsta personai ir iespēja redzēt jauniešus darbojamies citos apstākļos atšķirīgās aktivitātēs, citās lomās. Tas atver iespējas saskatīt citas, varbūt jaunas, kompetences un iespējas. Iespējams arī viņi atklāj jaunas kompetences. Atbalsta personai ir svarīgi apstiprināt šīs kompetences un mudināt jaunieši tālākai attīstībai.

Arī mentors Eiropas Brīvprātīgā darba projektā ir pozīcijā, kurā viņš var novērot jauniešus jaunā vidē, jaunās lomās un uzņemties jaunus uzdevumus. Lielākoties, esot dažādās vidēs, jaunieši atveras un vēlas runāt par savu pieredzi.

Kā jau minējām, atrašanās ārpus ikdienas dzīves ir iespēja refleksijai. Atbalsta personai ir iespēja palīdzēt jauniešiem izvērtēt savu pieredzi un sekmēt procesu, kurā tiek veidoti jauni nākotnes plāni. Protams, ir svarīgi uzturēt kontaktus pēc projekta, lai palīdzētu jauniešiem īstenot viņa plānus.

- **Uzņemties atbildību**

Dažādas programmas „Jaunatne darbībā” apakšprogrammas piedāvā iespējas jauniešiem būt aktīviem un uzņemties atbildību. Tā nav tikai iespēja, ko piedāvā programma „Jaunatne darbībā”, tas patiesībā ir viens no mērķiem un vērtībām, ko veicina programma.

Iesaistīties jauniešu apmaiņās nozīmē būt līdzatbildīgam par programmu, par aktivitātēm, par loģistiku. Liela uzdevumu dažādība prasa lielu prasmju dažādību. Kā iepriekš minēts, mūsu mērķa grupai ir svarīgi veiksmīgi īstenot projektus un uzdevumus, lai celtu pašnovērtējumu un pašcieņu. Sagatavot daļu programmas, pagatavot maltīti, meklēt ceļojuma iespējas, pārvaldīt bāru, izveidot mājas lapu ... un daudzi citi uzdevumi var būt laba iespēja jauniešiem uzņemties atbildību un izpildīt uzdevumu viņiem patīkamā/interesantā veidā.

Tas pats notiek jauniešu iniciatīvās. Šiem projektiem jābūt jauniešu grupas atbildībai, tāpēc ir svarīga uzdevumu un atbildības sadalīšana.

EBD piedāvā iespēju brīvprātīgajam uzņemties dažādus uzdevumus un plānot tos ilgākā laika periodā. Ar mentora palīdzību aktivitāšu plāns var tikt veidots tā, ka dažādi uzdevumi var būt kombinēti - īstermiņa un ilgtermiņa uzdevumi, viegli un izaicinoši uzdevumi.

Svarīgākais ir tas, ka jauniešiem ir iespēja piedzīvot sajūtu, ka viņi ir atbildīgi par noteiktu uzdevumu vai projektu un spēj pabeigt šo uzdevumu veiksmīgi, būt par kaut ko lepmi.

- **Strādāt kopā**

Visās „Jaunatne darbībā” aktivitātēs jaunieši saskaras ar to, ka viņiem jāstrādā kopā ar citiem un daudzos gadījumos ar cilvēkiem no citām valstīm. Daudzi jaunieši pirmo reizi piedzīvo komandas darbu. Būt iesaistītam jauniešu iniciatīvas projektos tiešām nozīmē pieņemt lēmumus kopā ar citiem, būt spējīgam uzklaut citu viedokli, izteikt savas idejas un uzturēt komandas garu. Tas pats notiek jauniešu apmaiņās un EBD projekta komandā.

Liels izaicinājums ir patstāvīga iespēja mācīties no grūtībām un problēmām, regulāri izvērtējot komandas darbu. Tāpat arī komandas un individuālo uzdevumu izvērtēšana ar atbalsta personu ir liela mācīšanās pieredze jauniešiem.

- **Intensīva pieredze ar ilgtermiņa ietekmi**

Pastāv daudzi elementi, kas padara „Jaunatne darbībā” projektu par intensīvu pieredzi ar lieliem izaicinājumiem, lielu uztraukumu, daudziem grūtiem mirkļiem un daudziem priecīgiem brīžiem.

Mulsums, prieks, vientulība, piederības izjūta un draudzība ir spēcīgas jūtas, kas parādās šo projektu laikā. Tās bieži liek justies satrauktam, un tas nozīmē, ka dažreiz spēcīga vadība ir nepieciešama tikai tāpēc, lai palīdzētu jauniešiem spert nākamos soļus.

Ir teiciens, ka pārmaiņas nāk tikai pēc haosa. Pieredze rāda, ka intensīvam laika posmam, kuram jaunieši iet cauri šo projektu laikā, ir ilgtermiņa ietekme. Teikums „šis projekts izmainīja manu dzīvi” izklausās diezgan dramatisks, bet joprojām tas tiek bieži lietots mērķa grupas jauniešu vidū, kas piedalījušies jauniešu apmaiņu vai EBD projektos. Jaunā pieredze un apmulsums liek pārdomāt lietas, kas viņiem ir svarīgas.

Tiem, kuri strādā ar šiem jauniešiem, ir svarīgi apzināties ietekmi un emocijas, kas sekos, uzturēt šos logus atvērtus pēc projekta un palīdzēt jauniešiem saglabāt enerģiju un garu. Lai arī daudzi minētie ieguvumi attiecas uz visiem jauniešiem, visvairāk tie gūst apstiprinājumu mūsu mērķa grupas ietvaros, tāpēc, ka šī dažreiz ir vienreizēja dzīves pieredze, nevis iespēja no vairākām alternatīvām.

Jaunieši, pārstāvēti šajā mērķa grupā, bieži nāk no ģimenēm ar zemāku sociāli ekonomisko situāciju nekā viņu „iekļautie” biedri. Viņi varbūt nekad nav piedzīvojuši ģimenes brīvdienas vai cita veida ceļojumus. Viņi var būt nekad nav pavadījuši laiku kopā ar cilvēkiem no citām kultūrām, un viņiem var būt tikai stereotipiski priekšstati par citām Eiropas valstīm. Tikai dažiem būs jebkādas lingvistikas prasmes un daudziem šī pieredze var būt iespēja izbaudīt kultūras vērtības, kas nekad nav bijušas viņu realitātē.

- **Praktizēt sociālās iemaņas**

Parasti, jauniešu sociālais tīkls (draugi, ģimene, banda utt.) sagaida, ka jaunieši atgriezoties no cietuma, ieklausies ikdienas dzīvē viegli un bez aizķeršanās. Bet bieži tas tā nenotiek. Viņu situācija ir izmainījusies.

Piemēram: pieņemt pašam savus lēmumu un izvēles, veidot savu dzīvi, sarunas ar kaimiņiem, kā tikt galā ar tehniskām lietām ikdienā utt. Jaunatne darbībā” var dot šiem jauniešiem saturu un vidi (t.i. EBD vai jauniešu iniciatīvas), kur viņiem ir iespēja mācīties, praktizēt un eksperimentēt drošā vidē dažādas jaunas sociālās prasmes, kuras viņiem būs nepieciešamas, atgriežoties mājās.

- **Veidot jaunu sākumu**

Kad ierodies pirmajā dienā, piemēram, EBD projektā, tu nenes līdzi arī savu vēsturi. Cilvēki tevi nezina, nezina tavu pagātņi, un viņi no tevis negaida neko īpašu. Tas piedāvā iespēju veidot jaunu sākumu, netraucējot lietām, kas notikušas pagātnē.

Dažas organizācijas Lielbritānijā sūta jauniešus īstermiņa EBD pieredzē viņu probācijas vai sabiedrisko darbu laikā. Tas nozīmē, ka viņi iet tieši no cietuma uz nezināmu, bet „normālu” ikdienas dzīvi. Tas dod viņiem iespēju būt indivīdam bez kriminālas, cietumu „vēstures” utt. Viņi var sākt no nulles, un tas var radīt viņiem jaunas iespējas, pieredzi un jaunas nākotnes perspektīvas. Šī pieredze veicina turpinājuma pasākumus, kad jaunieši atgriežas no EBD.

- **Praktizēt pilsonību**

Pilsonība, nav atspoguļota šo jauniešu dzīvēs, un, iesaistoties programmās, kur bieži Eiropas pilsonība ir pamatelements, tas ļauj šiem jauniešiem apsvērt ne tikai viņu vietu vietējā un nacionālā sabiedrībā, bet arī kā viņi iekļaujas plašākā Eiropā. Daudziem, dzīvojot valstīs, kas neprasa cilvēkiem nēsāt personību apliecinājošus dokumentus, iegūt paši. Pateicoties dalībai programmā „Jaunatne darbībā”, tas bieži ir pirmais solis, lai justos iekļautam kā pilsonim viņu dzimtenē.

- **Darbinieku treniņš**

Arī tiem cilvēkiem, kas strādā ar jauniešiem, starptautisks jaunatnes darbs ir jauna un izaicinoša aktivitāte. Sevišķi starpkultūru dimensija prasa īpašas kompetences. Programma „Jaunatne darbībā” piedāvā plašas apmācību iespējas, lai attīstītu kompetenci tiem, kas strādā programmā, papildus daudzajām brošūrām, bukletiem un citiem materiāliem, kas ir izveidoti, lai atbalstītu darbiniekus.

- Vairāk par apmācību iespējām var meklēt apmācību kalendārā (www.SALTO-YOUTH.net/TrainingCalendar/) un apmācību metodes SALTO toolbox (www.SALTO-YOUTH.net/toolbox/)

PIEREDZES STĀSTS: NIKOLAI

Nikolajs ir bijis cietumā divas reizes – par noziegumiem, kas saistīti ar anti-sociālu uzvedību alkoholā ietekmē. Nikolaju ļoti ieinteresēja mūzika, kad ar viņu tika uzsākts darbs. Viņa vietējā organizācija bija uzsākusi sadarbību ar organizāciju Itālijā, kas gribēja divus brīvprātīgos, kas bija ieinteresēti mūzikā, lai iesaistītos jaunā īstermiņa projektā.

Nikolajs devās uz Itāliju ar vēl vienu brīvprātīgo 2005.gada vasarā, lai palīdzētu vietējai uzņemšanas organizācijai lielā ikgadējā mūzikas festivālā. Viņš pavadīja laiku, reklamējot festivālu apkārtējos ciemos, dalot skrejlapas vietējiem cilvēkiem un palīdzot uzcelt skatuves, rūpējoties par drošību un sakoptību.

Atgriežoties Nikolajs pieteicās koledžā, lai studētu popmūziku. Viņš tika uzņemts, un, lai arī viņam nebija formālu kvalifikāciju, viņš varēja atsaukties uz savu pieredzi Itālijā, kas palīdzēja viņam intervijā. Lai arī Nikolajs veiksmīgi pabeidza pirmo pusgadu un pēc Ziemassvētkiem atkal uzsāka mācības, viņam bija jāpamet mācības valsts pabalstu sistēmas dēļ, kas neļauj studentiem vecākiem par 19 gadiem mācīties pilna laika programmā un joprojām pieprasīt pabalstu. Nikolajs tomēr ir atturējies no nepatikšanām un ir uzsācis jaunu kursu valsts nodarbinātības programmā.

PLĀNOŠANA UN SAGATAVOŠANĀS STARPTAUTISKIEM PROJEKTIEM

1. Plānot starptautiskos projektus

Ir dažas pamatlīetas, ko mēs ieteiktu ņemt vērā, kad sākat jaunu starptautisku projektu. Protams, ar katru nākamo projektu tas kļūst vieglāk un kļūdu ir mazāk, tomēr pirmsprojekta plānošana ir svarīga un tā veicinās jūsu projekta veiksmīgu norisi.

Savstarpējā komunikācija

Projekta sākuma un plānošanas fāzē svarīga ir komunikācija ar jauniešiem un to atbalsta organizācijām, vecākiem, vienaudžiem, tāpat kā komunikācija ar jūsu starptautiskajiem partneriem un, protams, arī ar Nacionālo aģentūru.

Regulāra un plānota komunikācija var pozitīvi ietekmēt jebkuru projektu. Projekta sākumā un īstermiņa projektos komunikācijai ir jābūt biežākai.

Ja jauniešis ir iesaistīts trīs mēnešu projektā, tad komunikācija pēc sākuma fāzes var kļūt retāka, bet sākoties projektu beigu fāzei komunikācija jākļūst biežākai, lai sagatavotos reintegrācijai. Arī pēc EBD projekta beigām uzņēmējorganizācijas un jaunieša komunikācija uzreiz nebeidzas. Iespējams uzņēmējorganizācijai tas bija kārtējais jauniešis, kurš tika uzņemts, bet jauniešim tā var būt ļoti nozīmīga pieredze, kas mainīja viņa dzīvi.

- **Iesaistīšana**

Labās prakses piemēri rāda, ka jauniešiem un šajā gadījumā mūsu mērķa grupas jauniešiem, kad vien iespējams, ir jāpiedalās projekta plānošanā. Pagātnē jaunieši bieži tika iesaistīti jau esošos projektos, kas reizēm atbilda, bet reizēm neatbilda viņu vajadzībām.

Jauniešu ieteiktas un virzītas idejas, kas tiek apspriestas ar pieaugušajiem.
Pieaugušo ieteiktas idejas, ar kurām tie dalās ar jauniešiem.
Konsultācijas jauniešiem.
Jauniešu informēšana.
Jaunieši kā dekorācijas.
Manipulēšana ar jauniešiem.

Uzdevums:

Līdzdalības kāpnis ir labs veids kā likt jauniešiem fokusēties uz viņu lomu projektā. Lai noskaidrotu jauniešu domas par to, cik svarīga ir piedalīšanās, tiem tiek izdalītas divu krāsu spraužamadatas:

- **Sarkana:** Kāds ir līdzdalības līmenis šobrīd
- **Zaļa:** Kādu viņi redz to līdzdalības līmeni nākotnē

Kad spraužamadatas iespraustas kāpnēs, palūdziet jauniešiem apspriest viņu domas grupā. Ir lietderīgi atgriezties pie šī uzdevuma arī citās projekta fāzēs, lai redzētu, cik saliedēta ir grupa un kāda ir tās dinamika.

- **Jauniešu vajadzību apzināšana**

Ir svarīgi, ka iekļaušana starptautiskā projektā ir tā, kas virza projektu, nevis projekts virza iekļaušanu. Ir nepieļaujami šīs mērķa grupas jaunieši iekļaut projektā tikai tāpēc, ka projektā ir brīva vieta. Iespējas šim jauniešiem ir īpaši jāpielāgo, ņemot vērā vajadzības un riskus, kā arī visu iesaistīto organizāciju atbalstu. Ir svarīgi, ka partneri strādā kopā, ievērojot gan jauniešu, gan organizācijas vajadzības.

- **Skaidrība par uzņemšanas iespējām un paredzētajām aktivitātēm.**

Vienlaikus ir svarīgi, lai uzņēmējorganizācija norāda, ko tā var atbalstīt un ko nē. Piemēram, kāda organizācija var teikt, ka var uzņemt jauniešus ar alkohola vai narkotiku lietošanas pagātni, jo alkohola lietošana būs aizliegta pasākumos. Citā programmā, piemēram, īstermiņa EBD šādiem jauniešiem var būt jācieš, jo brīvprātīgie, ar kuriem tie kopā strādās, reizēm var pasākumos lietot alkoholu, tādējādi „iespējams”, veicinot jauno likumpārkāpēju atkarību. Tāpat ir svarīgi informēt par sagaidāmajām aktivitātēm projekta laikā, lai jaunieši, cik vien iespējams, būtu tām gatavi.

from TC No Offence

- **Plānošana**

Bieži jebkurš starptautisks darbs ar šo mērķa grupu prasa daudz efektīvāku un ilgāku plānošanu. Daudzi apstākļi un problēmu risināšana var prasīt vairāk laika, lai tās atrisinātu. Ar šo mērķa grupu var būt vairāk praktisko jautājumu, ko risināt, piemēram, dokumenti, kas nepieciešami ceļošanai, vai arī jaunieši var saņemt atbalstu no dažādiem cilvēkiem – konsultanta, probācijas vai jauniešu likumpārkāpēju darbinieka, dienesta

- **Problēmu agrīna identificēšana**

Dažreiz problēmas notiek pirms jaunieši vai grupa atrodas projekta plānošanas fāzē. Citiem tas var būt projekta pirmajās fāzēs, citiem - tuvāk projekta beigām, citiem jauniešiem būs problēmas atgriežoties no viņu starptautiskā projekta. Ir ļoti svarīgi pamanīt šīs problēmas, cik ātri vien iespējams. Organizācijas bieži baidās atzīt, ka projekts ir neizdevies. Bieži, ja problēma ir atklāta agri un tā ir nekavējoties risināta, tas var nozīmēt, ka projekts patiesībā turpinās, nevis pāragri beidzas, īpaši tad, ja visas puses ir labi sagatvojušās un jaunieši tiešām ir gatavi. Organizācijas ir noraizējušās, ka jaunieši pieredzēs vēl vienu neveiksmi savā dzīvē, par to, ko citi domās un ka finansētājs (šajā gadījumā NA) domās, ka viņi ir nepareizi vadījuši projektu. Jauniešiem tās ir pamatotas bailes, daudzi no šīs mērķgrupas jūtas, it kā sabiedrība ir viņus pievilusi, un viņi neiekļaujas sabiedrībā. Pieredze programmā „Jaunatne darbībā” būs tikai kārtējā neveiksme, ko pievienot garajam sarakstam. To noteikti nedrīkst pieļaut, un labākais veids ir identificēt problēmas agri.

PIEREDZES STĀSTS: Antonija

Antonija bija 23 gadus veca meitene un pēdējos 7 gadus bija pavadījusi cietumā par noziegumiem, kurus veicināja heroīna atkarība. Viņas noziedzības un narkotiku atkarības dēļ ģimene bija no viņas novērsusies. Kad viņu izlaida no cietuma, tā atrada mājvietu hostelī, kura darbinieki bija iesaistīti Eiropas Brīvprātīgajā Darbā un iesaistīja arī meiteni. Antonija saņēma atbalstu, kas viņai bija nepieciešams, lai atturētos no heroīna. Viņa piedalījās 3 nedēļas grupu brīvprātīgā darba projektā Norvēģijā, kur viņas nosūtītājorganizācija sūtīja jauniešu grupu katru vasaru. Šajos grupu projektos var piedalīties arī atbalsta persona. Šī iespēja ļāva apmēram 10 jauniešiem kopā ar 2 atbalsta personām strādāt un dzīvot Norvēģijas ciematā. Viņi dzīvo kopā lielā mājā, kopā gatavoja un ēda maltītes un dalīja pienākumus mājas uzkopšanā. Jaunieši projekta ietvaros palīdzēja veikt dažādus darbus - pļaut sienu, cirst kokus utt.

Iegūtā pieredze Antonijai bija vērtīga, kaut arī pagāja laiks, kamēr viņa iedzīvojās ciematā. Kad viņa atgriezās no Norvēģijas, viņa satika savu ģimeni, kas, redzot viņas progresu, ļāva Antonijai atgriezties mājās. Pašreiz viņa ir bijusi ārpus cietuma vairāk nekā gadu. Pirms tam ilgākais laiks bija 7 nedēļas.

2. Sagatavošanās

Kā jau tika norādīts iepriekš, pareiza sagatavošanās ir izšķiroša veiksmīgam projektam. Tas attiecas gan uz jauniešu, gan komandas, kas strādā pie projekta, sagatavošanu.

JAUNIEŠU SAGATAVOŠANA

Daudziem jauniešiem šis var būt pirmais ceļojums uz ārzemēm. Pirms ceļojuma viņiem būs gan satraukums, gan arī noteiktas gaidas. Ir svarīgi pavadīt pietiekamu laiku, lai dalītos un diskutētu par jauniešu vīzijām, bažām un gaidām. Skaidrība par to, kas notiks apmaiņu projektā vai Eiropas Brīvprātīgajā darbā, ir būtiska, īpaši šai mērķa grupai.

Jauniešu iesaistīšanās sagatavošanās posmā un programmā ir svarīga. Jauniešiem ir nepieciešams just, ka viņi plāno paši savu programmu, ka tas ir viņu projekts. Eiropas Brīvprātīgajā darbā viņiem būtu jābūt galvenajiem dalībniekiem komunikācijā ar uzņēmējorganizāciju un mentoru.

Eiropas Brīvprātīgā darba, jauniešu apmaiņu un jauniešu iniciatīvu projektos ir svarīgi strādāt pie individuālās jauniešu sagatavošanas, atbildot uz jautājumu „Ko es gribu iegūt no šī projekta?”. Kopā ar jauniešiem var izveidot individuālo darbības vai mācīšanās plānu. Plāns var darboties kā vadlīnija projekta laikā, arī kā instruments projekta un sevis novērtēšanā.

Uzdevums: Jauniešu vajadzību un mērķu noteikšana

Jauniešiem bieži ir grūti izteikt savas vajadzības un vēlmes, viņi nav pieraduši nospraust mērķus. Kad jūs viņiem jautājat, kādas ir viņu vēlmes, bieži jūs nesagaidīsiet atbildi. Bet, ja jūs gribat izmantot programmu „Jaunatne darbībā” tā, lai apmierinātu viņu vajadzības, tad noteikti ir nepieciešams uzzināt, kādas ir viņu vajadzības.

Saruna par vajadzībām var tikt balstīta uz:

- vēlmēm, ko jauniešie pauž tajā momentā;
 - vēlmēm, ko jaunieši izteicis pagātnē;
 - ierosinājumiem no ģimenes, draugiem vai atbalsta personas;
 - ierosinājumiem no atbalsta personas;
 - rezultātiem no uzdevumiem „Pēc desmit gadiem” un „Tīkls”
- Pamēģiniet iesaistīt dažādas dzīves sfēras: skolu, ģimeni, darbu, draugiem, brīvo laiku utt.

≥ Pēc desmit gadiem

Lai arī lielākoties jauniešiem ir grūti paust savas ilgtermiņa vēlmes, daudzi no viņiem iztēlojas, kādu tie gribētu redzēt savu dzīvi pēc desmit gadiem. Šajā uzdevumā jūs uzdodiet jautājumus par jaunieša dzīvi pēc desmit gadiem.

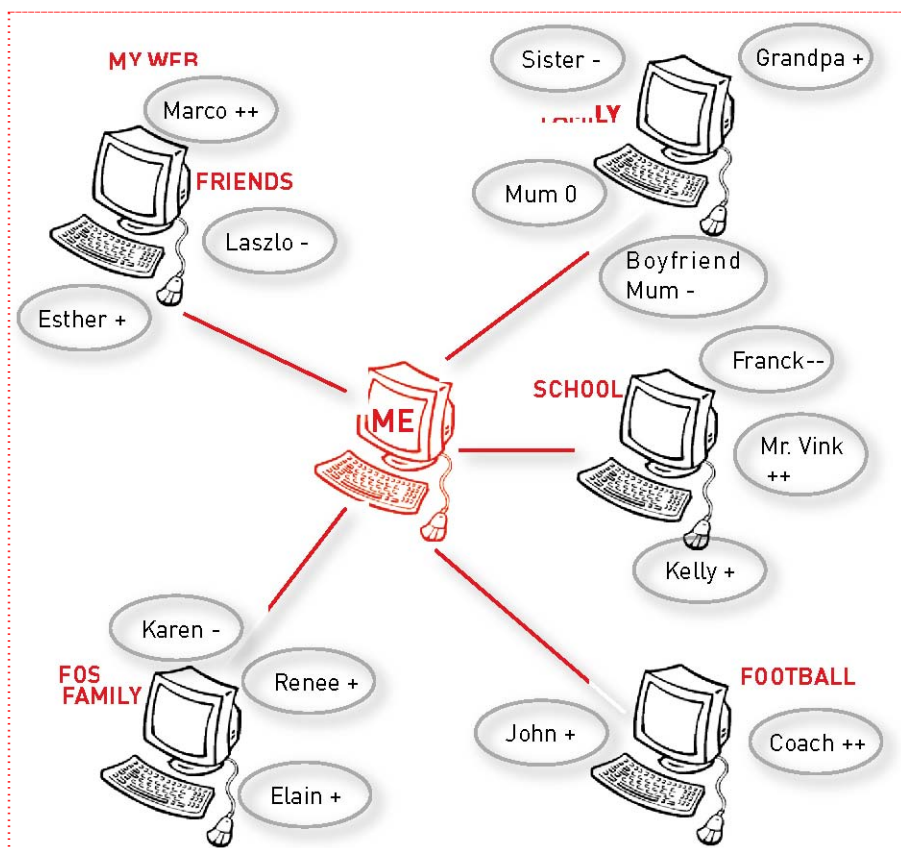
- Kā tu dzīvosi?
- Ar ko tu dzīvosi?
- Kā tu pavadīsi savu vakaru?
- Kas būs tavi draugi?
- Kāda būs tava diena?
- Kādi jautājumi tad tev būs svarīgi?
- ...

Tas dod jauniešiem iespēju brīvi fantazēt par dzīvi pēc desmit gadiem. Kad jums ir iegūta šī nākotnes vīzija, vaicājat, kāda būs dzīve pēc pieciem gadiem? Kāda tagad ir jaunieša dzīve, salīdzinot ar dzīvi pēc desmit gadiem? Tad jautājat to pēc diviem gadiem.

Tādā veidā jūs lēnām nonākat pie īstermiņa, vidēja un ilgtermiņa vajadzībām un mērķiem.

≥ Tīkls

„Tīkls” ir metode, lai palīdzētu jauniešiem apzināt savu kontaktu tīklu un redzēt, kas ir viņu dzīvē svarīgie cilvēki, pie kā jauniešs griežas, kad nepieciešama palīdzība un atbalsts. Šī metode var būt sākums sarunai par cilvēkiem, kas spēlē svarīgu lomu jauniešu dzīvē. Kad karte ir uzzīmēta, var sākties saruna par dažādām attiecībām, kas jauniešiem ir ar cilvēkiem, kurus viņš šajā tīklā norādījis.

≥ Veidojot jaunieša rīcības plānu:

- mērķiem jābūt pašu jauniešu mērķiem;
- mērķiem jābūt reālistiskiem un sasniedzamiem, ieteicams īstermiņā. Izdaliet lielas nozīmes mērķus no mazākiem mērķiem;
- mērķiem jābūt novērtējamiem, tā, lai jaunieši var vērot progresu;
- formulējiet mērķus pozitīvā veidā (nevis „Es negribu...”, bet „Es gribu...”);
- mēģiniet izvēlēties mērķus, kas ir tuvi jauniešu prasmēm;
- kombinējiet īstermiņa un ilgtermiņa mērķus (tā, lai rodas laba sajūta kaut ko sasniegt jau pēc īsa laika);
- kombinējiet dažāda veida mērķus (t.i. ,mērķus, saistītus ar attieksmi, un mērķus saistītus, ar prasmēm)

Vairāk informācijas par starpkultūru izglītību, meklējiet: www.training-youth.net un www.SALTO-YOUTH.net/toolbox/

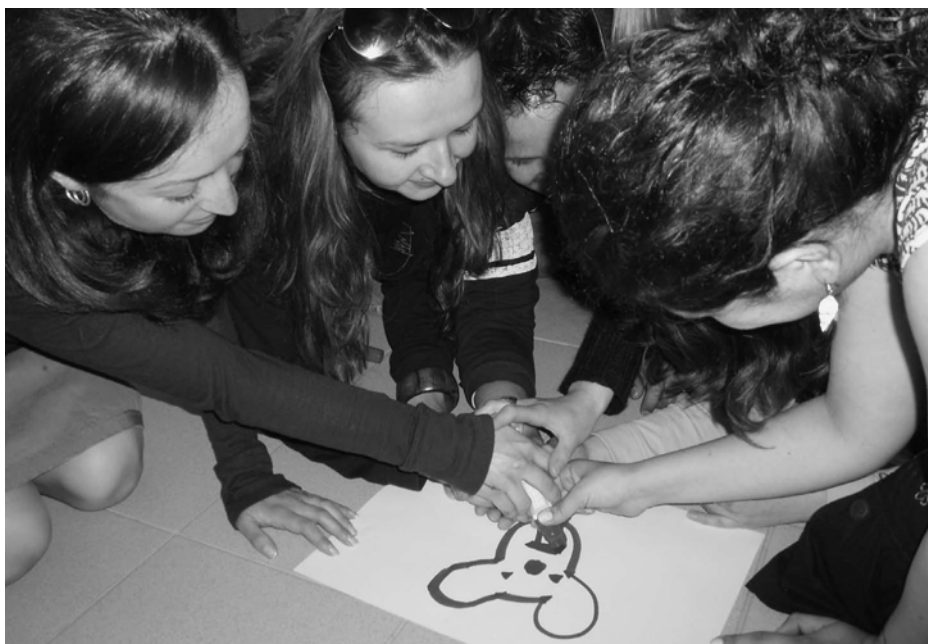
Metodes par jauniešu gaidām meklējiet: www.SALTO-YOUTH.net/toolbox/

Metodes, lai sagatavotu jauniešus starpkultūru pieredzei, meklējiet: **All Different All Equal Education Pack**. Jūs varat to atrast *SALTO toolbox* (tā pati vietne, kas iepriekš) un Eiropas Padomes mājas lapā: www.coe.int

Komandas un atbalsta personas sagatavošana

Gatavojot jauniešu apmaiņas projektu, jūs strādāsiet starptautiskā komandā ar partneriem no citām valstīm. Šajā komandā jūs sastapsiet dažādas kultūras, dažādas izglītības pieredzes un dažādas pieejas darbā ar jauniešiem. Šīm atšķirībām var būt liela ietekme uz savstarpējo sadarbību. Apmaiņas laikā tās var novest pie pārpratumiem un konfliktiem. Lai no tiem izvairītos, ļoti svarīgi ir projekta sagatavošanas posmā pietiekami daudz laika veltīt diskusijām ar visiem iesaistītajiem partneriem par pieejām, metodēm, vērtībām un vienoties par kopējām pieejām, kas tiks izmantotas projektā.

Dalieties pieredzē par reālām situācijām. Tas novērš risku nonākt tikai teorētiskās diskusijās. Tik un tā jums būs jāstrādā ar reāliem gadījumiem. Dalieties ar jūsu bažām un gaidām, ar pozitīvo un negatīvo pieredzi.

from TC No Offence

Laba un sagatavota komanda ir veiksmīgas apmaiņas atslēga.

Kā jau bija uzsvērts plānošanas sadaļā, dažreiz var būt grūti uzticēt „jūsu” jaunieši mentoram citā valstī. Dažreiz viņa pieeja darbā ar jauniešiem var būt atšķirīga no jūsējās. Tāpēc ir svarīgi komunicēt savā starpā, informējot citus par to, kā jūs strādājat ar jauniešiem, kāpēc jūs izvēlēties tieši šo pieeju un kāpēc jūs domājat, ka šis Eiropas Brīvprātīgā darba projekts var veicināt jaunieša attīstību un mācīšanās pieredzi.

Šeit ir jāatceras, ka daudziem jauniešiem, par kuriem mēs runājam, ir negatīva pagātne, ko veidojuši dažādi notikumi, cilvēki un institūcijas. Eiropas Brīvprātīgais darbs piedāvā jauniešiem jaunu sākumu bez šīs vēstures. Svarīgi ir būt uzmanīgam un godbijīgam, kad runa ir par informācijas sūtīšanu uzņēmējorganizācijai par nākamo brīvprātīgo. Labākais veids, kā to darīt - būt kopā ar jaunieši. Kad vien iespējams, ļaujiet jauniešiem izlemt, kura ir īstā informācija, ko par viņu sūtīt.

Jauniešu iniciatīvu projektiem ir raksturīgs, ka tos ir plānojuši un īstenojuši viņi paši. Atbalsta personas loma šeit ir neliela. Tajā pašā laikā mēs apzināmies, ka mūsu mērķa grupas jauniešiem var būt vērā ņemamas problēmas uzsākt projektu bez palīdzības. Atbalsta personas loma ir veicināt jauniešus uzņemties atbildību par savu projektu un piedāvāt nepieciešamo palīdzību projekta īstenošanā. Atbalsta personas izaicinājums ir **atrast pareizo līdzsvaru starp palīdzības sniegšanu un jauniešu pašu atbildības veicināšanu.**

 Vairāk informācijas par atbalsta personu meklējiet:
www.SALTO-YOOUTH.net/CoachingGuide/

3. RISKU NOVĒRTĒŠANA

Jūs nevarat būt apdrošināti pret visiem riskiem projektu plānošanā vai īstenošanā, taču jūs varat padomāt par lietām, kas varētu neizdoties. Balstoties uz pieredzi, jūs varat paredzēt riskus un būt gatavi riska situācijām ne tikai individuāli, bet arī kā komanda. Pārrunājiet, vai spēsiet tikt galā ar iespējamiem riskiem un ārkārtas situācijām.

IEKŠĒJO UN ĀRĒJO RISKU NOVĒRTĒŠANA

Vai jūs zināt, kurš ko dara jūsu organizācijā ārkārtas vai krīzes situācijā? Ar kuru cilvēku jūs kontaktējaties, ja lietas noiet greizi?

Ārpus jūsu organizācijas, ir svarīgi zināt un vienoties, kurš ko darīs neparedzētā vai krīzes situācijā. Kādu informāciju jums nepieciešams nodot attiecīgajām personām, organizācijām, institūcijām utt.

Krīzes situācijā jums nepieciešams rīkoties ātri un efektīvi, tāpēc jums vajadzētu zināt atbildes uz sekojošiem jautājumiem:

- Kas ir kontaktpersona jūsu organizācijā neparedzētā vai krīzes gadījumā?
- Kas ir kontaktpersona jūsu partnerorganizācijā?
- Kurš informēs draugus, ģimeni, probācijas darbinieku, sociālo darbinieku utt.?
- Kurš informēs citus projekta dalībniekus (jūsu un partneru grupā)?
- Kurš komunicēs ar apdrošināšanu un būs atbildīgs par šiem jautājumiem? Kura ir kontaktpersona apdrošināšanas kompānijā?
-

Lai rīkotos ātri, ir nepieciešams ievākt galvenās kontaktadrese no cilvēkiem un organizācijām:

- ārkārtas situāciju telefona numurus jūsu organizācijā un citās iesaistītajās organizācijās, cilvēkus, ar kuriem var kontaktēties 24 stundas;
- kontaktinformāciju no jauniešiem vissvarīgākajiem cilvēkiem atkarīgi no situācijas: drauga/draudzenes, ģimenes, probācijas darbinieka, sociālā darbinieka utt.;
- ārkārtas situāciju numurus uzņēmējvalstī;
- apdrošināšanas kompānijas kontaktinformāciju;
- jūsu vēstniecības vai konsulāta kontaktinformāciju uzņēmējvalstī.

Padoms: jūs varat apkopot visu šo informāciju uz vienas lapas un izplatīt visiem starptautiskajā projektā iesaistītajiem dalībniekiem.

Lai novērtētu riskus, jums var palīdzēt sekojoši jautājumi:

- vai ir pieejama visa informācija par dalībniekiem nepieciešamajiem medikamentiem, īpašu diētu, alerģijām?
- ko jūs zināt par medikamentu pieejamību vietā, kurā jūs dzīvosiet?
- kā ir ar apdrošināšanu? Vai jums ir nepieciešami īpaši ceļojumu dokumenti jauniešiem, kas tikko atbrīvoti no cietuma?
- gadījumā, ja kaut kas notiek ar dalībnieku, vai jums ir vecāku, ģimenes, aizbildņu, sociālā darbinieka kontaktinformācija?
- vai plānotajā programmā ir kādi riski? Kā ar tiem tikt galā, kontrolēt vai samazināt?
- zinot programmas dalībniekus, kādi varētu būt izaicinājumi un kas var novest pie riska pilnas uzvedības?
- vai ir īpašas situācijas vai apstākļi, kas var izraisīt spēcīgas dalībnieku emocijas (t.i. ceļošana, nepietiekama individuālā telpa, ilgas pēc mājām, alkohols)?
- zinot dalībniekus, kādi varētu būt izaicinājumi grupā?
- kā jūs rīkojaties alkohola un narkotiku lietošanas gadījumā, ievērojot pieejamību un sociālo normu dažādību vietā, kurā notiek projekts?

- Vai jums ir jāinformē policija par jūsu uzturēšanos?
- Kuriem telefona numuriem vajadzētu būt pieejamiem dalībniekiem (uzturēšanās vietas, mentora, vietējā policijas, darbinieku mobilie telefona numuri)?
- Kur ir tuvākais ārsts, slimnīca, policijas iecirknis?
- Vai jums ir saraksts ar visiem ārkārtas situāciju telefona numuriem?
- Kas notiek, ja jaunieši izdara likumpārkāpumu uzņēmējvalstī?
- Vai jūs kā jaunatnes darbinieki zināt uzņēmējvalsts likumus un kāda ir procedūra ļaunākajā gadījumā, ja jaunieši tiek arestēti?
- Vai jūs varat rezervēt elastīgu lidmašīnas biļeti, gadījumā, ja jauniešiem nepieciešams atgriezties mājās agrāk?

📄 Vairāk informāciju par veselības un drošības jautājumiem starptautiskos projektos, meklējiet Īrijas Nacionālās aģentūras Veselības un drošības vadlīnijās www.leargas.ie vai apmācītāju rokasgrāmatā par bērnu tiesību aizsardzību www.childprotection.ie

✳ Risku novērtējums

Piemērs no Valsts jauniešu aprūpes centra „De Zande” Flandrijā, Beļģijā

„De Zande” ir slēgta tipa sociālās korekcijas iestāde, kurā dzīvo 40 jaunieši vecumā no 12-18 gadiem. Audzēknes iestādē nonāk ar tiesas lēmumu par dažādiem pārkāpumiem. Institūcija strādā ar bez vecāku gādības palikušiem jauniešiem, čigāniem, incesta upuriem, bēgļu tirdzniecības upuriem, narkomāniem, prostitutām. Institūcija ir realizējusi divpusējas un daudzpusējas apmaiņas projektus ar līdzīgām iestādēm.

Daži piemēri no minētās iestādes riska novērtējuma metodēm:

• Pietiekams darbinieku skaits

Pietiekams darbinieku skaits darbā ar šo mērķa grupu ir ļoti svarīgs. Ļoti bieži meitenēm ir nepieciešama individuāla palīdzība, it sevišķi apmaiņas projekta gadījumā. Darbiniekiem ir jābūt pieejamiem - tas nozīmē, ka viens darbinieks strādā vismaz ar divām meitenēm.

- **Skaidra vienošanās**

Dažādās valstīs un organizācijās ir atšķirīgi likumi un kārtība. Metodes un pieejas darbā ar jauniešiem var nebūt vienādas. Ir svarīgi par tām vienoties, sagatavojot projektu. Piemēram, smēķēšanas un alkohola lietošanas noteikumi var izraisīt daudz problēmu apmaiņas projekta laikā. Ne vienmēr ir iespējams vienoties par kopīgiem noteikumiem. Dažreiz jūs par katru cenu vēlaties palikt pie noteikumiem, kas ir mājās. Šajā gadījumā, to ir ļoti svarīgi paskaidrot jauniešiem.

- **Ārkārtas gadījumi**

„De Zande” darbinieki vienmēr pārliecinās, vai ir nodrošināta iespēja jauniešiem kontaktēties ar mājām, ja tie piedalās starptautiskā apmaiņas projektā. Tāpēc ir svarīgi pārbaudīt interneta un mobilo tālrunu iespējas, vietējo palīdzības tālrunu un atbildīgo institūciju pieejamību.

Daudzas no „De Zande” meitenēm lieto medikamentus, kuri ne vienmēr ir pieejami citās valstīs. Pārliecinieties, vai ir sagādāti nepieciešamie medikamenti un dokumenti medikamentu pārvešanai pāri citas valsts robežām.

- **Tukšuma brīži**

Izvairieties no tukšuma brīžiem. Ir svarīgi, ka programma ir piepildīta, īpaši strādājot ar šo mērķa grupu. Meitenēm ātri paliek garlaicīgi, un tas var slikti ietekmēt atmosfēru. Ņemiet līdzi sporta aprīkojumu, spēles un komiksus.

- **Pieredzes atspoguļošana**

Apmaiņas projekta laikā meitenes gūst daudz jaunas pieredzes. Bieži ar to ir grūti tikt galā. Lai to atrisinātu, viņas var katru dienu pierakstīt vai uzzīmēt savu pieredzi. Tas ļauj viņām paskatīties uz iegūto pieredzi no malas, un to var izmantot kā jauku suvenītu, ko paņemt līdzi uz mājām.

**PROJEKTA
PARTNERU
MEKLĒŠANA UN
PARTNERĪBAS
VEIDOŠANA**

1. Kā atrast partnerorganizāciju?

Visinteresantākā starptautisko projektu daļa ir kontakti un sadarbība ar organizācijām no dažādām valstīm. Starptautiskā sadarbība ir bagātinoša pieredze ar daudziem iespējamiem ieguvumiem.

Kā atrast vajadzīgo partnerorganizāciju? Vai ir kāds saraksts? Vai organizācija ir jāmeklē internetā? Vai jāapciemo dažādas organizācijas vienā valstī un tad jāizvēlas viena? Ir vairāki ceļi, kā to izdarīt. Dažādām organizācijām ir dažādas metodes.

Arī ES programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros ir atbilstoši līdzekļi, kas var palīdzēt jums atrast partnerorganizāciju (jauniešu apmaiņas projektam) vai projektu (Eiropas Brīvprātīgajam darbam).

Daudzām Nacionālajām aģentūrām mājas lapā ir partneru piedāvājuma formas, kuras Nacionālās aģentūras var nosūtīt uz vienu vai vairākām aģentūrām visā Eiropā.

Katra Nacionālā aģentūra izmanto saziņas veidus, lai nodrošinātu, ka partneru piedāvājumi sasniedz potenciālos partnerus (e-pastu, mājas lapu, ziņu lapas). Nacionālo aģentūru sarakstu atradīsiet

http://ec.europa.eu/youth/yia/yia_programme_guide_en.pdf

vai arī

http://ec.europa.eu/youth/index_en.html.

- Dažām Nacionālajām aģentūrām ir projektu partneru meklēšanas tiešsaistes datu bāzes, piemēram, Lielbritānijas un Vācijas aģentūrai. Šīs datu bāzes meklējiet: www.SALTO-YOUTH.net/partnerfinding/

Ja meklējat uzņēmējorganizācijas Eiropas Brīvprātīgā darba projektiem, tad organizāciju datu bāzi atradīsiet http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm

- Partnerus sadarbībai ar kaimiņvalstīm programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros meklējiet: www.SALTO-YOUTH.net/ecca/ ar valstīm Austrumeiropas un Kaukāza reģionā, www.SALTO-YOUTH.net/see/ ar valstīm Dienvidu Austrumeiropā un sadarbībai ar Euromed valstīm www.euromedp.org.

Starptautiskie resursi

- **EUROMET:** www.euromet.eu ir Eiropas Jauniešu aprūpes apvienība.

EUROMET ir institūciju tīkls, kas apvieno sevī gan Rietumeiropas, gan Austrumeiropas organizācijas. Tā piedāvā dažādas apmācību, socializācijas, brīvdienu programmas, kā arī veic pedagoģisko darbu ar bērniem un jauniešiem ar ierobežotām iespējām.

EUROMET mērķis ir veicināt praktiskus divpusējus vai daudzpusējus projektus, kas palielinātu projektos iesaistīto prasmes un iemaņas. Mērķis tiek sasniegts, veicot darbinieku apmaiņas, jauniešu apmaiņas un organizējot jauniešu vizītes dažādās institūcijās, diskusijas un prezentācijas, kā arī veicot praktiskas palīdzības projektus.

- **Ielu darbs:** www.sreetworker.org ir vienota četru valstu (Francija, Spānija, Grieķija, Lielbritānija) organizāciju mājas lapa, kas veic ielu darbu. Mājas lapas mērķis ir veicināt profesionālu ielu sociālo darbu.

- **Jauniešu Express tīkls:** tīkls jauniešiem un sociālajiem darbiniekiem, kas strādā vietējā vai starptautiskajā līmenī ar jauniešiem, kuru spējas ir ierobežotas. Tā ir Eiropas nevalstiskā organizācija, kas piedāvā treniņus, studijas, seminārus jauniešiem un sociālajiem darbiniekiem, publikācijas avīzēs un žurnālos, sadarbību un starptautiskus projektus. Organizācijai ir arī potenciālo partneru Eiropā datubāze: www.y-e-n.net.

- **Jauniešu un Eiropas sociālais darbs** uztur pastāvīgu dialogu par sociāli izstumto vai riska grupā esošo jauniešu interesēm un vajadzībām. Tiek veicināta sadarbība starp valstiskām un nevalstiskām organizācijām, piedāvāta stratēģija, lai attīstītu sociālo darbu ar jauniešiem Eiropā. Vairāk informācijas meklējiet: www.yes-forum.org.

- Eiropas Komisija arī atbalsta inovatīvu un kvalitatīvu elementu ieviešanu, īstenošanu un izplatīšanu neformālajā izglītībā un darbā ar jauniešiem. Projektiem jābūt Eiropas dimensijai un jāveicina Eiropas sadarbība jaunatnes lietās. Inovatīvus ilgtermiņa projektus meklējiet www.salto-youth.net/InnovativeProjects/

Kad piedalāties dažādos apmācību semināros, sadarbības veidošanas semināros, īslaicīgās studiju vizītēs, jūs varat satikt jaunatnes darbiniekus no potenciālajām partnerorganizācijām. Šādā veidā atrastām partnerorganizācijām ir vairākas priekšrocības, ja strādājat ar jauniešiem likumpārkāpējiem. Šādos semināros jūs varat apmainīties ar svarīgu informāciju, personīgi iepazīties ar jaunatnes un sociālajiem darbiniekiem. Daudzi darbinieki, kuri strādā ar minēto mērķa grupu, atzīmē to, ka svarīga ir personīgā saskaņa ar sadarbības organizācijas personu. Līdzīga dzīves pieredze, uzskati, pieeja darbā ar mērķa grupu ir **lielisks pamats ilglaicīgai sadarbībai**.

Informāciju par apmācību iespējām meklējiet www.SALTO-YOUTH.net/training/ vai savas Nacionālās aģentūras mājas lapā.

2. UZTICAMAS PARTNERĪBAS VEIDOŠANA

Lai veidotu veiksmīgas partnerības attiecības, ir nepieciešams ieguldīt tajās darbu. Uzticama partnerība nepasargās jūs no diskusijām, strīdiem, nesaprašanās, tā radīs **drošu un rosinošu vidi**, lai šos strīdus un pārpratumus risinātu.

Veiksmes atslēga labām darba attiecībām ir **personīgie kontakti**. Ir svarīgi, ka jaunatnes darbinieki spēj sastrādāties un arī patīk viens otram.

Partnerība ietver ne tikai sadarbības organizācijas atrašanu, bet arī spēju sastrādāties ar šo organizāciju.

Balstoties uz Sociālās iekļaušanas apmācību programmu, ko varat atrast www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/ un www.training-youth.net, piedāvājam dažus elementus partnerības izvērtēšanai.

Vai jūsu organizācijas ir saderīgas?

Kad strādājat ar jaunajiem likumpārkāpējiem vai potenciālajiem likumpārkāpējiem, ir svarīgi sadarboties ar organizācijām, kuras strādā ar līdzīgu mērķa grupu.

from TC No Offence

Tāpēc jums vajadzētu atbildēt uz sekojošiem jautājumiem:

- Vai jūsu organizācijām ir kopīgi vai vismaz līdzīgi mērķi?
- Vai jūsu organizācijas strādā ar vienu mērķa grupu (vecums, dzimums, izglītība, u.c.), un, ja nē, kā tiksiet galā ar atšķirībām?
- Vai jūsu organizācijas veic līdzīgas aktivitātes? Vai programma ir tāda, kas patīk iesaistītajām partnerorganizācijām?
- Vai jums ir līdzīga organizācijas kapacitāte (organizācijas lielums, budžets, pieejamais tīklojums)?
- Vai jums ir līdzīga darba kultūra, vai vismaz esat atvērti dažādiem darba stiliem?
- Vai jums ir vienādi mācību principi? Vai atšķirības ir pārvaramas?
- Kādas ir komunikācijas iespējas? Vai jums ir kopēja darba valoda?
- Vai jums ir vienādas likumiskās normas (drošības un veselības jautājumos, nepieciešamās kvalifikācijas, alkohola un narkotiku politika)?
- Vai jums ir vadības atbalsts attiecībā uz partnerības veidošanai nepieciešamajiem resursiem un laiku?

Protams, nav divu pilnīgi vienādu organizāciju, tāpēc svarīgi ir būt elastīgiem un apzinātiem, kā tiksiet galā ar atšķirībām. Jo līdzīgākas organizācijas, jo vieglāk sadarboties, bet, iespējams, mazāk, ko vienam no otra mācīties.

Kad augstāk minētie jautājumi, kas saistīti ar jūsu organizācijām, ir apspriesti, svarīgi apzināties arī specifiskos jautājumus, kas saistīti ar jauniešu vajadzībām un mērķiem.

- **Novērtējuma kritēriji un uzraudzība:** Kādus kritērijus lieto sadarbības partneri, lai uzraudzītu un novērtētu projekta gaitu un partnerību. Cik bieži tas notiek?
- **Partnerības laiks:** Kāds varētu būt reālais projekta norises ilgums? Partnerības laiks? Kādus termiņus partnerorganizācijām vajadzētu ievērot?
- **Pienākumu sadale:** kas, ko dara? Cik elastīgs un uzticams ir pienākumu sadales process?
- **Budžets un resursi:** Kādus cilvēku un finansiālos resursus organizācija var iesaistīt projektā?
- **Sadarbība starp organizācijām un grupām:** Kā darbinieki un jaunieši no abām organizācijām veidos kontaktus? Kā iepazīs cits citu?
- **Komunikācija un koordinācija:** Kā nodrošināsiet informācijas apriti par projektu starp abām iesaistītajām organizācijām? Kā nodrošināsiet regulārus kontaktus ar partnerorganizāciju? Par ko ir un par ko nav jāziņo partneriem? Kā jūs pieņemsiet lēmumus?
- Galīgā vienošanās par **projekta plānu.** Svarīgi ir pārliecināties, ka projekta plānam ir piekritušas visas iesaistītās puses un ir saņemts organizāciju atbalsts un gatavība iesaistīties projektā.

 Vairāk informācijas par sadarbības veidošanu meklējiet www.training-youth.net un www.salto-youth.net/OverTheRainbow/

**FINANSĒJUMS
STARPTAUTISKAJIEM
PROJEKTIEM**

Pastāv dažādi veidi, kā iegūt finansējumu projektiem. Strādājot ar šo mērķa grupu, ir grūti tos noturēt projektā un kur nu vēl motivēt viņus meklēt finansējumu projektam. Taču ir svarīgi iepazīstināt jauniešus arī ar šo projekta pusi. Pirms speriet šo soli, ir svarīgi atbildēt uz sekojošiem jautājumiem.

1. Naudas meklēšana

Pirms ar savu partnerorganizāciju sākat plānot projektu, jums būtu jāparedz projekta budžets. Jums ir jāaprēķina iespējamie izdevumi projekta īstenošanai un to, kādu finansējumu cerat iegūt. Tā jūs sapratīsiet, vai jūsu projekts ir finansiāli iespējams. Ja tas nav iespējams, jāsamazina izmaksas vai jāpieliek vairāk pūļu naudas meklēšanā.

Budžeta plānošanā jums var palīdzēt ieņēmumu un izdevumu saraksts. Izveidojiet visu pērkamo lietu sarakstu un pielieciet tām klāt iespējamās izmaksas, kas balstās uz reāliem skaitļiem.

✿ **Piemēram**

Ārēji	Iekšēji
<ul style="list-style-type: none"> • Plānošanas tikšanās (ceļošanas izdevumi, pārtika, gulēšana, telpu īre); • Saziņas līdzekļu izmaksas (e-pasts, markas, telefonsarunas, internets); • Biroja izmaksas (elektrība, īre, ūdens, ofisa aprīkojums u.c.); • Projekta izmaksas (ceļošana, vīzas, apdrošināšana, pārtika, dzīvošana, telpu un inventāra īre, materiāli, brīvā laika pavadīšana u.c.); • Samaksa treneriem un darbiniekiem; • Novērtējuma un turpinājuma pasākumu izmaksas; • Neparedzamie izdevumi (5%) 	<p>Iespējamie finansētāji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ES programma „Jaunatne darbībā”; • Valsts, pašvaldības finansējums; • Ziedojumu vākšana u.c.

Svarīgi padomi:

- ★ **Budžetam ir jābūt sabalansētam** – katrs santīms, ko tērējat ir kaut kur jādabū.
- ★ **Sarindojiet projekta izdevumus un ienākumus noteiktā laika periodā** – tas jums palīdzēs redzēt, vai būs tāds laika posms, kad jums pašiem būs jāiegulda savi līdzekļi, pirms jūs ņemsiet finansējumu (daļa finansējuma var ienākt, kad projekts jau beidzies).
- ★ **Veiciet izpēti** – jo vairāk balstīsieties uz reālām izmaksām, jo budžets būs reālāks, ievērojiet cenu svārstības, valūtas maiņas kursu. Neplānojiet budžetu, ņemot par pamatu pašas lētākās cenas, īpašos piedāvājumus, jo tie var nebūt spēkā projekta laikā.
- ★ **Neplānojiet budžetu vieni** - pieaiciniet kādu cilvēku no malas, kas vēlreiz varētu pārskatīt budžetu un izmaksas, jo ir viegli kļūdīties.

2. Pieteikšanās finansējumam

Kad esiet aprēķinājuši, cik daudz naudas nepieciešams jūsu projektam, varat sākt meklēt naudu no dažādiem finansētājiem, fondiem vai indivīdiem. Finansētāji piedāvā naudu konkrētu mērķu sasniegšanai, tāpēc jums ir jāskatās, cik lielā mērā projekts atbilst naudas devēju prasībām un kritērijiem. Parasti šie nosacījumi ir atrodami internetā. Izlasiet tos uzmanīgi, pirms aizpildiet pieteikuma formu.

Svarīgi ir pārliecināt naudas devējus, kāpēc tiem būtu jāfinansē tieši jūsu projekts vai organizācija. Tas var būt skaidrs jums, taču, ja nevarat izskaidrot, kāpēc to ir vērts darīt finansētājiem, tad atbildīgajai komisijai būs grūti izlemt par labu finansējuma piešķiršanai.

Daži padomi

- ❖ **Iepazīsti savus iespējamus finansētājus:** Kāpēc viņi vēlas piešķirt finansējumu? Kādas ir viņu prasības? Kurš ir tas cilvēks, ar kuru vislabāk kontaktēties, lai iegūtu informāciju un atgriezenisko saiti par projektu?
- ❖ **Pārbaudiet finansētāja prasības un noteikumus:** piemēram, darbinieku izmaksas (dažās programmās nav paredzēta alga treneriem, jaunatnes darbiniekiem), neparedzētas izmaksas (vai finansētājs piešķir līdzekļus neparedzētām izmaksām).
- ❖ **Pārbaudiet noteikumus saistībā ar aprīkojuma iegādi** (datori, kameras u.c.), jo bieži finansētāji neparedz naudu ilglaicīgiem ieguldījumiem, kas paliks arī pēc projekta beigām.
- ❖ **Pārbaudiet noteikumus, kas saistīti ar līdzfinansējumu** - noskaidrojiet to Nacionālajā aģentūrā vai pie citiem finansētājiem.
- ❖ **Tulkojiet savu projektu finansētāja valodā** - ir liela atšķirība vai jūs „iepazīstat vietējo vidi” vai dodaties „ekskursijās gida pavadībā”.
- ❖ Jums var būt nepieciešams sagatavot **dažādus budžeta pieteikumus, pielāgotus katram finansētājam**, atkarībā no viņu noteikumiem un prasībām.

- ❖ **Atvieglojiet izvērtēšanas komisijas darbu** – lietojiet attiecīgās pieteikuma formas un atbildiet uz dotajiem jautājumiem. Izvairoties no gariem prozas darbiem vai nevajadzīgiem pielikumiem.
- ❖ **Vai viss ir skaidrs?** Finansētājiem nav zināma jūsu organizācija, jūsu darbs, jūsu iekšējais žargons, tāpēc palūdziet kādam no malas izlasīt jūsu projekta pieteikumu, lai pārliecinātos, vai tas ir saprotams.

📌 Vairāk informācijas par pieteikuma specifiku programmā „Jaunatne darbībā” meklējiet: www.training-youth.net

📌 Ieteikumus un padomus par budžeta sastādīšanu, pieteikuma formām un finansējuma pārvaldīšanu meklējiet: www.salto-youth.net/find-a-tool/371.html un www.training-youth.net.

3. Eiropas Savienības programma „Jaunatne darbībā”

Programma „Jaunatne darbībā” ir Eiropas Savienības mobilitātes un neformālās izglītības programma. Programmas prioritātes ir veicināt Eiropas pilsonību, līdzdalību, kultūru daudzveidību un jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu.

Tā piedāvā dažādas iespējas jauniešiem uzsākt starptautiskus projektus (piem., jauniešu apmaiņas, brīvprātīgais darbs, starptautiskās jauniešu iniciatīvas, demokrātijas projekti).

Tā piedāvā finansējumu jaunatnes darbinieku aktivitātēm, lai celtu jauniešu projektu kvalitāti.

Programma "Jaunatne darbībā" ir atvērta jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem programmas valstīs - Eiropas Savienības valstīs, EFTA valstīs (Norvēģija, Islande, Lihtenšteina un kandidātvalsts Turcija. Pastāv arī iespējas veidot projektus ar citiem reģioniem (kaimiņvalstis).

📄 Apmeklējiet http://ec.europa.eu/youth/via/via_programme_guide_en.pdf par programmu „Jaunatne darbībā” vai kontaktējieties ar Nacionālo Aģentūru.

Programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros ir iespējami dažādi projektu veidi. Finansēšanas noteikumi balstās uz vienkāršu sistēmu – vienotām likmēm, fiksētām summām atkarībā no dalībnieku skaita, aktivitātēm, to ilguma utt.

- **Jauniešu apmaiņas** (dažādu jauniešu grupu tikšanās);
- **Jauniešu iniciatīvas** (vietējā mēroga projekti, ko organizē jauniešu grupas);
- **Jaunatnes demokrātijas projekti** (sadarbība, kas ļauj attīstīt Eiropas līmenī idejas, metodes, pieredzi no projektiem vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī ar mērķi veicināt jauniešu līdzdalību);
- **Eiropas Brīvprātīgais darbs** (jaunietis brīvprātīgi strādā citā valstī);
- **Atbalsts jaunatnes darbiniekiem** (apmācības, semināri, darba ēnošana u.c.)

📄 Vairāk informācijas par programmu meklējiet: http://ec.europa.eu/youth/via/via_programme_guide_en.pdf vai apmeklējiet Nacionālo aģentūru jūsu valstī.

Programma „Jaunatne darbībā” ir atvērta **visiem jauniešiem**, tāpēc arī īpaša uzmanība ir veltīta tam, lai iesaistītu programmā arī jauniešus - likumpārkāpējus, bijušos likumpārkāpējus un jauniešus, kas atrodas likumpārkāpēju riska grupā.

Jēdziens „iekļaušana” ir attiecināms uz jebkuru jauniešu ar ierobežotām iespējām, tāpēc jebkurš jauniešu likumpārkāpumu riska grupā vai ar likumpārkāpumu pagātni automātiski pieder pie šīs mērķa grupas. Pieteikuma formā tiek uzdoti jautājumi, kā projekta iesniedzēji nodrošinās mērķa grupas iekļaušanos jauniešu apmaiņas projektā vai Eiropas Brīvprātīgajā darbā un kādu papildus atbalstu sniegs mērķa grupas jauniešiem.

Sekojoši pasākumi var tik veikti, atbalstot riska grupas jauniešus vai jauniešus ar īpašām vajadzībām:

- Programmas „Jaunatne darbībā” prioritāte ir atbalstīt projektus, kurus izstrādājuši **jaunieši ar ierobežotām iespējām**. Ja vienādi labi pieteikumi ir saņemti no riska grupas jauniešiem un „parastiem” jauniešiem, priekšroka tiek dota riska grupas jauniešiem. Tie var būt jaunieši, kas ir riska grupā vai jaunieši ar likumpārkāpēju pagātnei (tas ir atkarīgs no valsts).
- Ir iespējams pieteikties uz **izņēmuma izmaksām**, ja projektā ir iesaistīti jaunieši ar ierobežotām iespējām un/vai **speciālām vajadzībām** (saistībā ar invaliditāti, slimībām u.c.) vai kur to prasa **aktivitāšu specifika**. Piemēram, nepieciešamība pieaicināt papildus darbiniekus, lai nodrošinātu projekta norisi, īpaša medicīniska aprūpe, papildus izmaksas, kas saistītas ar bijušo un esošo likumpārkāpēju projektu ieviešanas specifiku.
- Daudzpusējās jauniešu apmaiņas var būt visinteresantākās un izaicinošākās, jo tajās piedalās grupas no četrām vai vairāk valstīm. Taču daudzpusējas apmaiņas uzreiz nebūtu ieteicamas, ja strādājat ar īstiem „problēmu” jauniešiem. Ja esat no jauniešu grupas ar ierobežotām iespējām, jūs varat pieteikties **divpusējam projektam**, kuru ir daudz vienkāršāk organizēt. Tiem parasti tiek dota priekšroka attiecībā pret citiem divpusējiem projektiem.
- Eiropas Komisija arī ir nākusi klajā ar ideju par **mentoru** katra brīvprātīgā darba vietā. Varētu segt izmaksas, kas saistītas ar mentora palīdzību brīvprātīgajiem ar īpašām vajadzībām, garīgās veselības problēmām vai uzvedības problēmām u.c.
- Jauniešiem ar ierobežotām iespējām ir iespēja piedalīties **īstermiņa brīvprātīgajā darbā**. Tā vietā, lai dotos uz ārzemēm no diviem mēnešiem līdz gadam, jaunieši var piedalīties divu nedēļu brīvprātīgā darba projektā.

- Programma arī dod iespēju braukt **iepriekšējās plānošanas vizītē** uz partnerorganizāciju, lai sagatavotos jauniešu apmaiņai vai Eiropas Brīvprātīgajam darbam. Dažos gadījumos jaunatnes darbinieks var pavadīt **jaunieši ar ierobežotām iespējām** šajā vizītē, lai tuvāk iepazītos ar projektu, pārbaudītu atbalsta sistēmu vai vietas atbilstību brīvprātīgajam.
- Jauniešu iniciatīvu projektos, ja projektā ir iesaistīti jaunieši jaunāki par 18 gadiem, ir nepieciešams piesaistīt **atbalsta personu**, kurai var paredzēt 670 eiro lielu finansējumu.

- Kad gatavojat projektu, ir iespējams izmantot programmas „Jaunatne darbībā” dažādas atbalsta aktivitātes - seminārus, izpētes vizītes, sadarbības veidošanas seminārus. Taču tas būtu atsevišķs projekts, un tam būtu atsevišķi jāizpilda projekta pieteikuma forma.

★ **Ieteikums:** Attiecībā uz finansējumu, ja projekts nenotiek, kā tas plānots, informējiet finansētāju pēc iespējas savlaicīgāk. Tiek pieņemts, ka likumpārkāpēji un bijušie likumpārkāpēji ir augsta riska grupa un ir daudz dažādu iemeslu, kāpēc projekts varētu neizdoties. Dažreiz ir nepieciešams pārtraukt projektu un atdot neiztērēto naudu, citreiz būs nepieciešams veikt izmaiņas projektā un pat iespējams virzīt piešķirto finansējumu citā virzienā, lai varētu turpināt projektu. Nebaidiet izskaidrot, kas ir bijis neveiksmīgs.

★ **Ieteikums:** Iepriekš minēto pasākumu mērķis ir iedrošināt jauniešu ar ierobežotām iespējām dalību jūsu projektā. Neviens no šiem piemēriem nav „likums”, bet ieteikumi, lai atbalstītu jauniešu likumpārkāpēju vai bijušo likumpārkāpēju projektu. Konsultējieties ar jūsu Nacionālo Aģentūru, kas ir iespējams un kas nav. Jums vajadzēs paskaidrot un apliecināt, kāpēc jums vajadzīgs papildus finansējums.

Nacionālās Aģentūras ir, lai informētu jūs (jūsu valodā) par iespējām, palīdzētu ar jūsu projekta idejām vai ieteiktu informatīvos pasākumus un apmācības. Katrai Nacionālajai Aģentūrai arī ir darbinieks, kas strādā, lai iekļautu jauniešus ar ierobežotām iespējām programmā „Jaunatne darbībā”.

✿ **Piemēri no programmas „Jaunatne darbībā” projektiem, kuros iesaistīti riska grupas jaunieši**

Jauniešu iniciatīva Kauņas ielās, Lietuvā.

Jau dažus gadus jaunieši no Kauņas gribēja atrast veidu, kā parādīt savu *hip-hop* kultūru ārpusai. Bet viņi neatrada nekādu iespēju to darīt līdz mirklim, kad vietējā nevalstiskā organizācija „Actio Catholica Patria” informēja viņus par programmu „Jaunatne darbībā” un īpaši jauniešu iniciatīvu tajā.

Šie jaunieši bija vecumā no 17 līdz 21, un skolu vai universitāti viņi apmeklēja reti. Daudziem draudēja izslēgšana no skolas, un viņiem bija pat problēmas ar alkoholu un narkotikām. Daži no tiem bija sākuši izdarīt sīkus likumpārkāpumus. Viņu uzvedību sabiedrība nepieņēma.

Viņi, kā jauniešu grupa, iesniedza jauniešu iniciatīvu projektu, lai organizētu divu dienu *hip-hop* festivālu Kauņā.

Galvenais mērķis bija informēt cilvēkus par viņu subkultūru un dot viņiem iespēju paskatīties ciešāk uz šīs kultūras elementiem. Viņi gribēja parādīt, ka *hip-hop* kultūra ir iecietīga un universāla. Tajā pašā laikā tie gribēja uzaicināt Kauņas sabiedrību būt atvērtākiem pret šodienas jauniešiem.

Projekta laikā notika tādas aktivitātes kā „dīdžejošana”, *break-dance* un graffīti. Jauniešiem bija vieta, kur izpaust sevi dažādos veidos.

Šis iniciatīvas projekts deva viņiem iespēju parādīt sevi un sākt dialogu ar sabiedrību. Īstenojot projektu, viņiem izdevās noorganizēt divu dienu pasākumu un attīstīt prasmes, kas nepieciešamas šādai aktivitātei. Viņi darbojās kā komanda, nodibināja daudz kontaktu un viņi komunicēja ar sponsoriem.

Pēc festivāla jaunieši turpināja aktivitātes un joprojām organizē dažādus hip-hop pasākumus. Viņi arī aktīvi informēja citus jauniešus par iespējām programmā „Jaunatne darbībā”.

De Zande – Jauniešu apmaiņas ar īpašām meitenēm – Beļģija/Flandrija

Valsts jauniešu aprūpes centrs „De Zande” bija ļoti apmierināti par savu jauniešu apmaiņu projekta rezultātiem. Meitenes vecumā no 14 līdz 18 gadiem ar tiesas spriedumu atrodas centrā dažādu iemeslu dēļ.

Daudzu meiteņu uzskati par pasauli bija ļoti ierobežoti iepriekšējās pieredzes dēļ. Jauniešu apmaiņa piedāvāja viņām iespēju iepazīt dažādas kultūras, dažādus paradumus, dažādus valodas un dažādas perspektīvas.

Bieži meitenēm bijusi bēdīga pieredze, kas attiecas uz skolu un mācīšanos. Jauniešu apmaiņa deva viņām iespēju mācīties.

Dažādu aktivitāšu laikā jauniešiem bija iespēja strādāt kopā ar citiem un viņi bija spiesti ņemt vērā citus jauniešus. Viņas bija atbildīgas par noteiktiem uzdevumiem un viņas mācījās pieņemt lēmumu. Meitenēm šī pieredze bija liels solis, jauns izaicinājums dzīvē un palīdzēja paplašināt viņu iespējas.

Īstenojot starptautiskos projektus „De Zande” atklāja, ka arī darbinieki, kas strādāja ar meitenēm, ir vairākkārtēji ieguvēji no apmaiņu projektiem. Apmācītāji, kas iesaistījās projekta aktivitātēs atklāja jaunu iedvesmu savam darbam. Ierastie un zināmie ikdienas risinājumi, bieži šādos projektos nedarbojas. Darbiniekiem jābūt inovatīviem un elastīgiem visu laiku. Daudzkārt, cilvēki ir pārsteigti cik radoši viņi spēj būt.

Komandas darbam ir nozīmīga loma jauniešu apmaiņās. Cilvēki ir spiesti strādāt kopā ar kolēģiem no citām valstīm. Ārzemju kolēģu dažādās pieejas var būt bagātinošas un vērtīgas.

Jauniešu apmaiņās arī darbiniekiem ir daudz ko mācīties. Kad nonākat citā vidē un kultūrā, rodas jaunas radošas idejas. Kontakti ar citām institūcijām no visas Eiropas paver jaunas iespējas.

PROJEKTA ĪSTENOŠANA

Kas būtu jāievēro, sagatavojot un īstenojot programmas „Jaunatne darbībā” projektu? Kas ir tie svarīgie elementi, lai projekts izdotos, strādājot ar šo specifisko mērķa grupu?

1. Projekta laikā.

- **Radiet drošību**

Īpaši projekta sākumā ir būtiski radīt drošības sajūtu jauniešiem, kas piedalās projektā. Plānojiet aktivitāšu programmu tā, lai viņiem nebūtu stundām jānīkst bezdarbībā. Eiropas Brīvprātīgā darba projektā neatstājiet brīvprātīgajam daudz brīva laika pirmajās projekta dienās. Piedāvājiet aktivitātes, kas palīdzētu jauniešiem komunicēt. Tas palīdz atbrīvoties no valodas barjeras un palīdz iepazīt apkārtējo vidi. Personiskās sarunas starp jauniešiem un mentoru var palīdzēt viņiem saprast jucekli, ko rada dažādās pieredzes.

Atrasties jaunā vidē nozīmē atrast jaunus veidus kā izdzīvot. Projekta aktivitāšu programmai vajadzētu palīdzēt jauniešiem atrast šos jaunus veidus.

- **Paredziet laiku refleksijām un novērtējumam**

Plānojiet laiku refleksijām un novērtējumam. Jauniešiem šī ir bagātīga pieredze, un viņiem vajag vietu un laiku, lai tiktu galā ar emocijām un apmulsumu. Paredziet laiku katras dienas beigās pasēdēt kopā grupās un apmainīties ar iegūto pieredzi. Tas palīdz ieraudzīt, ka citi dalībnieki arī gājuši līdzīgu pieredzes iegūšanas ceļu. Paust savas emocijas citiem ir liels panākums, lai tiktu galā ar nedrošību.

Parūpējieties, lai ir pieejams laiks un vieta individuālām refleksijām tiem jauniešiem, kuriem šāda personīga uzmanība ir nepieciešama.

Eiropas Brīvprātīgā darba projektā brīvprātīgajam ir vēl svarīgāk atrast vietu un brīdi, lai dalītos visos jaunajos iespaidos un pieredzē. Protams, pirmajā projekta nedēļā ir nepieciešamas ikdienas tikšanās ar mentoru, lai paustu savas jūtas un apspriestu visas praktiskās lietas, kas nepieciešamas, kad jūs sākat dzīvot citā valstī. Vēlāk projekta gaitā tikšanās būs mazāk un uzsvars būs vairāk uz brīvprātīgu mācīšanās procesu.

Novērtējums ir svarīgs līdzeklis, lai mācīšanās procesu pabeigtu. Ne vienmēr dažāda pieredze ved pie mācīšanās, ja nav iespējas atskatīties un novērtēt šo pieredzi.

Pastāv daudz dažādu metožu, kas var palīdzēt jauniešiem atskatīties uz iepriekšējo dienu vai noteiktu aktivitāšu programmu. Tikai apsēsties un runāt dažreiz var būt labs risinājums, bet citos brīžos jums vajadzēs aktīvākas metodes piemēram „Dzīvais šautriņu dēlis”.

📌 Vairāk metožu jūs varat atrast SALTO mājas lapā. Minēto uzdevumu jūs varat atrast: www.salto-youth.net/fi/nd-a-tool/281.html/.

Uzdevums: „Dzīvais šautriņu dēlis”

„Dzīvais šautriņu dēlis” ir variācija par tādu šautriņu dēli, ko var atrast bāros. Jums nepieciešama tukša, diezgan liela istaba. Tās vidū ir objekts (krēsls, papīrs, puķe utt.), kuram ir tā pati funkcija, kas šautriņu dēlī centrā. Šajā gadījumā, jo vairāk jūs piekrītat apgalvojumam, jo tuvāk jūs tuvojaties centrālajam punktam, jo vairāk jūs nepiekrītat, jo vairāk jūs attālināties no centrālā punkta. Kāds no vadītājiem lasa apgalvojumus par apmaiņu, un jaunieši izvēlas vietu istabā attiecīgi saskaņā ar viņu uzskatu par apgalvojumu. Pēc tam, kad visi ir izvēlējušies savu vietu, dalībniekiem var prasīt paskaidrot, kāpēc viņi stāv tieši tur, kur viņi stāv. Noteiktā brīdī jauniešus var aicināti izteikt apgalvojumus, ko viņi paši grib uzzināt no grupas.

Apgalvojumi varētu būt sekojoši:

- Programmā ir pietiekami daudz brīva laika;
- Es varu saprast visus šajā grupā;

- Ēdiens ir fantastisks;
- Es domāju, mēs pārāk daudz runājam;
- Man ir dažas idejas par aktivitātēm;
- ...

Jauniešu individuālajam novērtējumam par pavadīto dienu jauniešu apmaiņā vai Eiropas Brīvprātīgajā darbā var palīdzēt, uzdodot kādus uzvedinošus jautājumus. Jūs varat iedot lapu ar šiem jautājumiem katru dienu vai jūs varat nodrošināt jauniešus ar dienasgrāmatu, kurā šie jautājumi ir ietverti. Novērtējumu var veidot atraktīvā formā un atstāt vietu zīmējumiem, komiksiem utt.

Uzvedinošie jautājumi var būt:

- Kas bija dienas labākais brīdis?
- Kas bija pats sliktākais brīdis?
- Ko es jaunu šodien iemācījos?
- Ko es gribētu darīt citādi nākamajās dienās?
- Ar ko man ir labs kontakts?
- Ar ko man patīk runāties?
-

Uzdevums: Slepenais draugs

Piedāvājam pozitīvu spēli ar nosaukumu „Slepenais draugs”, ko var izmantot jauniešu apmaiņā.

Apmaiņas sākumā katram grupas dalībniekam tiek izdalīta papīra lapiņa ar kādu grupas dalībnieka vārdu, kurš uz apmaiņas laiku kļūst par „slepeno draugu”. Mērķis ir darīt labas lietas „slepenajam draugam”. Jūs varat slepeni uzdāvināt mīļākos ziedus, uzrakstīt zīmīti, kurā slavējiet šo personu par padarīto.

Šāda aktivitāte ir sevišķi laba riska grupas jauniešiem, jo viņiem ir bijusi maz pozitīvas pieredzes dzīvē attiecībā ar cilvēkiem. Katru dienu apspriedēs varat padalīties par to, kā slepenais draugs kādu ir iepriecinājis, tādējādi veicinot jauniešu pašnovērtējumu. Tā ir laba iespēja palīdzēt viņiem iemācīties darīt labu citiem, ko daudzi līdz šim nav darījuši. Apmaiņas beigās dalībnieki var mēģināt uzminēt, kurš ir viņu slepenais draugs.

- **Projekta struktūra un elastīgums**

Šai mērķa grupai ir svarīga struktūra un skaidrība. Jaunatnes apmaiņas programmai un laika plānam ir jābūt skaidram, tāpat ir jābūt skaidram, kas ir atļauts un kas nē.

Vienlaikus grupai ir svarīgi darboties, mēģināt, mācīties no savām kļūdām, uzņemties atbildību, pieredzēt veiksmi. Taču pastāv **risks**, ka, ja jauniešiem tiek piedāvāta jau gatava programma ar daudzām interesantām aktivitātēm un uzdevumiem, kuru organizē vadītāji, tad jaunieši vienkārši piedalās programmā un neuzņemas nekādu atbildību vienkārši tāpēc, ka viņiem neviens to nepiedāvā.

- **Atbildības uzticēšana jauniešiem** ir svarīgs elements programmā.

Kā minēts iepriekš, daudz atbildības jaunieši var uzņemties jau sagatavošanās fāzē.

Tas, protams, ir atkarīgs no grupas, ar kuru strādājat, un no tā, kā ieviesīsiet atbildības uzticēšanu praksē. Dažiem jauniešiem pārāk liela atbildība var būt slikta un bloķējoša pieredze. Ir svarīgi izstrādāt savu pieeju šajā jautājumā. Galvenā uzmanība ir jāpievērš katra jauniešu spējām un interesēm. Daži jaunieši var būt lieliski grupas vadītāji, citi var būt atbildīgi par skaņu sistēmu utt.

Turiet acis vaļā un saskatiet iespējas jauniešiem uzņemties atbildību. Tas arī nozīmē, ka programmai ir jābūt pietiekami **elastīgai**. Ja uzzināt, ka kāds no dalībniekiem ir labs dīdžejs, jūs varat sarīkot „dīdžejošanas” darbnīcu, kur jaunieši var parādīt savas prasmes un dalīties ar citiem.

Svarīgi ir atrast **līdzsvaru** starp nepieciešamo struktūru un elastīgumu.

Paskatieties, kā mainās atbildības līmenis programmas laikā un rosiniet jauniešus uzņemties jaunu atbildību atbilstoši viņu vajadzībām un iespējām.

📄 SALTO bukletā „Use your hands to move ahead” atradīsiet informāciju par plānošanas uzdevumiem īstermiņa brīvprātīgā darba projektos: www.salto-youth.net/UseYourHands/

2. Konflikta vadīšana

Došanās uz ārzemēm starptautiskā projektā ar mērķa grupu, par kuru mēs runājam, ir liela izaicinājums. Jauniešu motivēšana un iesaistīšana ir pirmais solis, kuram seko pats starptautiskais projekts. Lai arī esat sagatavojuši jauniešus dažādiem dzīves gadījumiem, tā nav garantija, ka projekts noritēs bez konfliktiem.

Mērķa grupas jauniešiem trūkst prasmes tikt galā ar apjukumu, frustrāciju vai konfliktsituācijām. Tomēr jebkurā konfliktā ir vieta izaugsmei un pozitīvām pārmaiņām. Konflikts noteikti nav tikai destruktīva parādība. Tas var būt labs instruments, ar kura palīdzību attīstīt prasmes un stiprināt personību.

Ja apskatām konfliktu šādā aspektā, tad tā ir iespēja celt pašvērtējumu un uzticēšanos.

Jaunatnes darbinieka loma šajā ceļojumā ir būt atvērtam, pozitīvam, nenosodīt jauniešus un spēt redzēt iespējas viņu izaugsmei. Viņam vajadzētu palīdzēt saprast, ka konflikti var būt solis uz priekšu attiecībās ar citiem un var dot pieredzi, uz kuru paļauties ikdienas dzīvē.

☛ Aizgūts no Sociālās iekļaušanas *T-kit* nodaļas „Konfliktu vadīšana”

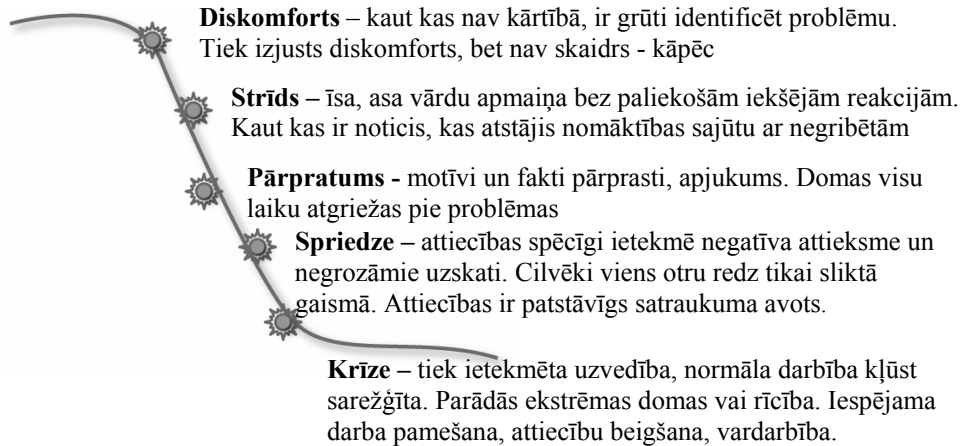
☛ Vairāk informācijas par konfliktu cēloņiem meklējiet Starpkultūru mācīšanās *T-kit*.

Konfliktu līmeņi

Konfliktiem ir dažādi līmeņi. Parasti, ja ar konfliktsituācijām netiek galā laikus, tās padziļinās - aug spriedze, palielinās strīdi.

Mēs varam izvairīties no lielas daļas spriedzes, ja atklājam konfliktus to agrīnajā stadijā, nevis ļaujam tiem attīstīties par ko nopietnāku. Ir svarīgi atpazīt dažādus konfliktu līmeņus.

Konfliktu līmeņi

✋ Aizgūts no konfliktu vadīšanas semināra Eiropas Jaunatnes forumā, Bledā, 1999. gada novembrī un konflikta radošas izmantošanas treniņa „Spēles ar uguni”, Fine&MacBeth, Youth Work Press, Leicester, 1992. gads un TCr, Rui Gomes, European Youth Centre, Strasbourg, 1994.gads.

Daži ieteikumi konfliktu risināšanai:

- ★ Atrodiet situāciju vai vietu, kur jauniešis var justies droši, var runāt, viens vai grupā, telpās vai ārpus tām.
- ★ Uzklusiet jauniešus, nenostājieties neviena pusē.
- ★ Iedrošiniet jauniešus runāt un ļaujiet tiem runāt (nenomāciet tos ar savu paša pieredzi un saviem konfliktiem).
- ★ Palīdziet jauniešiem saprast iespējamo konflikta cēloni: dažādas vērtības, ieradumi, normas, kultūru atšķirības.
- ★ Mēģiniet saprast, kā jauniešis domā, ko jūt.
- ★ Mēģiniet ieraudzīt, kādas lomas un stratēģijas lieto konfliktā iesaistītās puses (ja konfliktā ir iesaistītas puses).
- ★ Pajautājiet jauniešiem, kā jūs varat palīdzēt.
- ★ Palīdziet jauniešiem ieraudzīt situāciju skaidrāk, var būt konflikta pamatā ir starpkultūru nesaprašanās: izvairieties nosodīt to, ko nesaprotiet, veiciniet iecietību.
- ★ Neuzspiediet savas kultūras normas, mēģiniet saprast abu pušu kultūras lomas. Pajautājiet jauniešiem, kā varētu justies pretējās puses jaunieši.
- ★ Iedrošiniet jauniešus formulēt iespējamus konflikta risinājumus, tā vairāk iesaistot viņus konflikta risināšanā un atbalstot to risinājumu piedāvājumus.
- ★ Iedrošiniet jauniešus runāt ar pretējā pusē iesaistītajiem, ja abas puses ir tam gatavas. Palīdziet rast drošu vidi atklātai komunikācijai (neitrālu teritoriju, neitrālu samierinātāju).
- ★

TURPINĀJUMA PASĀKUMI

1. Turpinājuma pasākumi ir neaizstājama „takas pieejas” fāze.

Ja plānojat veidot projektu ar minēto mērķa grupu bez turpinājuma pasākumiem... Neveidojiet šādu projektu.

Jauniešu apmaiņas, jauniešu iniciatīvu projekti, vai Eiropas Brīvprātīgā darba projekti nav tikai vienreizēji notikumi. Šiem projektiem ir raksturīga spēcīga **ietekme** uz iesaistītajiem jauniešiem. Tie prasa labu sagatavošanos un turpinājuma pasākumus. Ja nav iespējas kaut ko darīt ar jauno pieredzi pēc atgriešanās mājās, tas padara projektu bezjēdzīgu un jauniešiem, iespējams, tiek iesviests vēl dziļāk atpakaļ savās problēmās.

Kā minējām iepriekš, ļoti svarīgi ir sniegt atbalstu jauniešiem **reintegrācijas procesā**. Motivāciju, jaunas idejas un prasmes, kas iegūtas projekta laikā, vajadzētu izmantot darbībā. Šim procesam vajadzētu notikt jaunatnes darbinieku, sociālo darbinieku vai citu speciālistu uzraudzībā. Ja organizācija nosūta jauniešus Eiropas Brīvprātīgā darba projektā, tad tai vajadzētu arī plānot laiku, kad jauniešiem atgriežas mājās. Pēdējā jauniešu apmaiņas projekta diena nav beigas jūsu darbam ar jauniešiem.

Neļaujiet projektam beigties kā vienreizējai pieredzei, lai tas ir jauna ceļa sākums.

Pieredzes stāsts: Johans

Johanns atradās cietumā par dažādiem sīkiem noziegumiem. Ar vietējo organizāciju Johannu iepazīstināja viņa probācijas inspektors, kurš bija apmeklējis dažus atvērto durvju pasākumus. Johannu ļoti iedvesmoja projekts Zviedrijā, kas piedāvāja strādāt saistībā ar mūziku, deju, sportu. Tas pamudināja viņu meklēt tālākas iespējas Eiropas Brīvprātīgā darba ietvaros un apsvērt otru projektu uz ilgāku laika periodu. Nesen Johannu uzaicināja pievienoties nosūtītājorganizācijas darbiniekam, kas devās vizītē uz vienu no Igaunijas cietumiem, kas aktīvi ir iesaistījies programmā „Jaunatne darbībā”. Tikšanās reizē viņš izpildīja repa dziesmu, kuru viņš uzrakstīja, lai reklamētu Eiropas Brīvprātīgo darbu.

Pēc atgriešanās no šī pasākuma Johans ar trīs draugiem uzsāka darbu pie jauniešu iniciatīvas projekta, kurš tika apstiprināts un saņēma 7000 eiro lielu finansējumu. Par šo naudu jaunieši izveidoja ierakstu studiju citiem riska grupas jauniešiem. Studijas mērķis bija iedrošināt jauniešus izpausties ar repa mūzikas palīdzību, veidot mūzikas video klipus un dot iespēju redzēt sevi televīzijā, iespējams, pirmo reizi pozitīvā gaismā. Johans pats saka: „Ja es būtu zinājis, kad man bija 16, ka ir kaut kas tāds, kas piemērots man, es nekad nenonāktu cietumā, es gribu vietējiem jauniešiem piedāvāt iespējas, kādas nebija mums, kad augām, tad tie, iespējams, nenonāks nepatikšanās.

Turpinājuma pasākumi var tik praktizēti arī programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Vairākas organizācijas izmanto „takas pieeju”, iekļaujot dažādus programmas „Jaunatne darbībā” elementus. Piemēram, sāciet ar vietējo jauniešu iniciatīvu un turpiniet ar jauniešu apmaiņu. Varat arī piedalīties īstermiņa brīvprātīgajā darbā pēc jauniešu apmaiņas projekta.

Darbā ar jauniešiem likumpārkāpējiem, bijušajiem likumpārkāpējiem un tiem, kuri ir likumpārkāpšanas riska grupā programmu „Jaunatne darbībā” var izmantot kā instrumentu viņu **personīgajā „ceļā”**.

Dažiem jauniešiem, dzīvošana ārzemēs jaunā kultūrā var būt destabilizējoša un mulsinoša pieredze. Sūfīt jauniešus starptautiskā projektā, lai aizvietotu brīvdienas vai lai aizpildītu robu darbā ar jauniešiem, bieži vien var darīt vairāk ļauna nekā laba. Viņi var atgriezties mājās vairāk izsisti no līdzsvara, nekā pirms viņi aizbrauca

Tāpēc turpinājuma pasākumi var tikt saukti **par „vissvarīgāko” fāzi** darbā ar starptautiskajiem projektiem.

👉 Vairāk informācijas par „takas pieeju” meklējiet „Use your hands to move ahead”, SALTO mājas lapā: www.salto-youth.net/UseYourHands/

2. Dažas metodes turpinājuma pasākumiem

Novērtējums un turpinājuma pasākumi sākas tad, kad jaunieši atgriežas mājās no starptautiska projekta. Šis var būt pats grūtākais starptautiskās pieredzes posms. Šajā posmā jauniešiem jāsāk apzināties viņu mācīšanās pieredzi un spert nākamos soļus.

Lai arī pati novērtēšana ir diezgan īsa, iegūtās pieredzes apzināšanās un „sagreimošana” var notikt ilgākā laika posmā. Tas īpaši ir attiecināms uz jauniešiem likumpārkāpējiem, bijušiem likumpārkāpējiem un tiem, kas ir likumpārkāpēju riska grupā. Viņiem bieži vajadzīgs jaunatnes darbinieku atbalsts, lai apzinātos mācīšanās pieredzi un spertu nākamos soļus.

from TC No Offence

Minētās metodes var izmantot dažādās novērtējuma un turpinājuma pasākumu posmos:

Noslēgums

- Pavadīt kādu laiku ārzemēs var būt ļoti piesātināta pieredze. Labs pirmais solis novērtēšanas un turpinājuma pasākuma posmā ir pabeigt un noslēgt starptautisko pieredzi. Tas var notikt starptautiskā projektā, organizējot noslēguma pasākumu.
- Šī pasākuma laikā jūs varat pasniegt jauniešiem **Youthpass** (Jaunatnes pasi) – sertifikātu, kas apliecinātu viņu sasniegumus projektā. Visi brīvprātīgie saņem *Youthpass*, kurā norādīta viņu mācīšanās pieredze, iemaņas un prasmes, kas iegūtas projekta laikā.

Kas ir Youthpass?

Ar Jaunatnes pases palīdzību Eiropas Komisija nodrošina, ka pieredze programmā ir atzīta kā izglītības pieredze un neformālās izglītības mācīšanās periods. To var būt labs ieguvums dalībniekam viņa tālākajā izglītībā vai profesionālajā darbībā.

Katrs jauniešis var prasīt šo sertifikātu. Sertifikāta saturam jābūt saskaņotam ar jauniešu un viņu uzņēmējorganizācijas mentoru.

👉 vairāk par neformālās izglītības atzīšanu jaunatnes sfērā meklējiet:

www.youthandrecognition.eu

👉 lejupielādējiet Youthpass no mājas lapas: www.youthpass.eu

Novērtējums un refleksija

Novērtējums ir process, kuram vajadzētu sākties no paša projekta sākuma. Daži ieteikumi un metodes, lai uzsāktu šo procesu:

- Ja dažiem jauniešiem patīk rakstīt, ļaujiet viņiem rakstīt **ikdienas dienasgrāmatu**. Projekta beigās prasiet viņiem pastāstīt par ko viņi ir rakstījuši, lai redzētu, vai var novērot kādas izmaiņas viņu uzvedībā, attieksmē, uzskatos, prasmēs utt. Ja jauniešiem ir grūtības ar rakstīšanu, viņi arī var uzzīmēt katras dienas notikumus, vai veidot ik nedēļas kolāžu no žurnālu attēliem, lai parādītu notikumus un emocijas.
- Iedrošiniet jauniešus domāt par savu **nākotni** visos starptautiskā projekta posmos. Tā nav nekā tāda, ko vajadzētu glabāt līdz pašām beigām. Tas var tikt darīts neformāli, jautājot viņiem, ko tie domā, kurā virzienā viņi domā. Novērtējuma posmā jauniešiem vajadzētu atskatīties uz viņu plāniem, kas tiem bija sākumā, un apsvērt, kā šie plāni ir mainījušies.
- Starptautiskās pieredzes praktiskos aspektus (ikdienas aktivitātes, izmitināšanu, iegūtās prasmes utt.) ir vieglāk novērtēt nekā citus (piemēram, starpkultūru pieredzi). Attēls var runāt tūkstoš vārdiem... Lai novērtētu **starpkultūras pieredzi**, iedodiet jauniešiem fotoaparātu. Lieciet viņiem izveidot cilvēku, vietu un lietu bildes viņu projektā, kas tiem ir svarīgas vai kas ir spēcīgi viņus iespaidojušas. Lietojiet šos attēlus, lai sāktu diskusiju par atšķirībām un līdzībām starp valstīm un kultūrām.
- Projekta nobeigumā, palīdziet jauniešiem izveidot sarakstu ar prasmēm, ko viņi ieguvuši projektā. Palīdziet viņiem identificēt, kā šī mācīšanās pieredze var palīdzēt viņiem nākotnē (darba meklēšanā, kvalifikācijas iegūšanā, viņu ģimenes situācijā utt.)
- Pēc jauniešu apmaiņas, ja vairāki brīvprātīgie atgriežas vienlaicīgi, variet sarīkot **grupas novērtējumu**. Tas ir ļoti noderīgi jauniešiem, ja viņi gūst atbalstu no vienaudžiem, kuriem ir bijusi līdzīga pieredze. Ievērojiet, ka grupas novērtējumam var būt gan negatīva, gan pozitīva pieredze.

from TC No Offence

Integrācija

Tāpat kā novērtējums, integrācija sākas no projekta pirmās dienas.

- Pirms (bijušie) likumpārkāpēji vai tie, kas ir likumpārkāpumu riska grupā, dodas uz citām valstīm, jaunatnes darbiniekiem vajadzētu veltīt laiku, lai **kopā ar jauniešiem apspriestu viņu ceļojumu un veidotu turpinājuma pasākumu plānu pēc projekta posmā**. Šeit vajadzētu iekļaut idejas, kas varētu notikt, kad un kādus soļus spert, cik ilgi utt. Daži soļi var būt jau sperti pirms, viņi aizbrauc. Atcerieties, ka šiem jauniešiem var rasties jaunas idejas, kamēr viņi ir prom, tāpēc prātā otrs plāns (vai divi) var noderēt.
- Atrodiet iespējas jauniešiem savā vietējā sabiedrībā.
- Ja jums ir iespējas, rosiniet jauniešus tālāk **attīstīt iemaņas**, ko viņi guvuši starptautiska projekta laikā. Ja tie ir piedalījušies kā brīvprātīgie deju projektā, iedrošiniet viņus izveidot nelielu priekšnesumu vai organizēt deju nodarbības.

👉 Aizgūts no „Use your hands to move ahead”, lejupielādējiet no SALTO mājas lapas:
www.salto-youth.net/UseYourHands/

3. Soli pa solim

✿ Piemērs no Romas:

2005. gadā 18 gadus vecs zēns ieradās CEMEA (Aktīvo izglītības metožu apmācību centrs) birojā Romā, kopā ar savu māti. Viņš bija izdarījis noziegumu, tāpēc viņa māte gribēja iesaistīt to kādās brīvprātīgo aktivitātēs, lai atturētu viņu no „sliktas kompānijas”. Viņi bija redzējuši skrejlapas par Eiropas Brīvprātīgo darbu un gribēja iegūt vairāk informācijas.

Sākumā likās, ka zēnu neinteresē nekas. Bija ļoti grūti atrast pieeju, kā komunicēt ar viņu. Viņš lielā mērā bija zaudējis pašcieņu, bet uzvedās gluži pretēji, radot priekšstatu par spēku. Zēns izrādīja motivācijas trūkumu visam, ko viņam piedāvāja.

No sākuma, nezinot viņa pieredzi, jaunatnes darbinieki ierosināja iesaistīties **ilgtermiņa Eiropas Brīvprātīgajā darbā**. Bet pēc otrās tikšanās bija skaidrs, ka viņš nav tam gatavs. Tas viņam bija pārāk liels solis. Viņš bija apjucis, nobijies, vispār nejutās pārliecināts par sevi, tāpēc viņi pamēģināja īstermiņa brīvprātīgo darbu un ieguva tieši to pašu rezultātu. Šī iemesla dēļ darbinieki iedomājās par Jauniešu apmaiņu, kura bija paredzēta Vācijā. Par laimi viņš piekrita iesaistīties.

Jauniešu apmaiņa likās labs risinājums vairāku iemeslu dēļ. Tā būtu pieredze ar konkrētiem un redzamiem rezultātiem. Taču tā nebūtu individuāla aktivitāte, kura liktu justies viņam pārliecinātākam par sevi. Viņam līdzī brauktu cilvēks, un tas ilgtu tikai 10 dienas. Cita priekšrocība bija tā, ka angļu valoda nebija nepieciešama.

Jauniešu apmaiņas sagatavošanās laikā, darbinieki mēģināja viņam piešķirt „vadošo lomu”. Piemēram, tika organizētas vakariņas, lai saliedētu grupu un viņš izvēlējas doties uz vietu savā rajonā (teritoriju, ko viņš labi zināja un jutās ērti). Tas bija ļoti svarīgi, jo zēnam bija daudz stereotipu, un viņš nebija atvērts pret cilvēkiem, kas ir citādāki nekā pats. Turklāt, citi dalībnieki bija universitātes studenti, kamēr viņš agri bija pametis skolu...

Jauniešu apmaiņa bija liels sasniegums, un pirmie rezultāti bija redzami ļoti drīz. Turklāt tad, kad zēns atgriezās Itālijā, viņš prasīja savai mātei, vai var uz dažiem mēnešiem dzīvot pie savas tantes lielpilsētā, tādējādi esot prom no „sliktās kompānijas”.

Pēc tam jaunatnes darbinieki ierosināja viņam piedalīties grupu **Eiropas Brīvprātīgajā darbā** Spānijā. Viņa pieteikums tika apstiprināts, bet diemžēl Spānijas Nacionālā Aģentūra neapstiprināja pārējos grupas 11 dalībniekus.

Tas radīja lielu problēmu, jo viss process līdz šim zēnu bija motivējis (viņš bija atradis darbu un „labi uzvedās”). Tāpēc bija svarīgi uzturēt viņa motivāciju. Itālijas Nacionālā aģentūra palīdzēja, meklējot iespējas viņu iesaistīt citā projekta tajā pašā uzņēmējorganizācijā, bet tas nebija iespējams.

Kamēr jaunatnes darbinieki nodarbojās ar dokumentu kārtošanu, viņi nolēma zēnu iesaistīt pirms aizbraukšanas apmācībās, kas tika organizētas **Leonardo da Vinci programmas grupai**.

Šajās apmācībās dalībnieki bija jaunieši vecumā no 18 līdz 27 gadiem ar labu izglītības līmeni. Viņš jutās ļoti integrēts grupā un atklāja, ka lielākā daļa no viņiem runā vismaz divās svešvalodās, ir beiguši universitāti un viņiem ir daudz plānu dzīvei. Viņam tas likās ļoti motivējoši, un dienu pēc apmācībām tas iesniedza dokumentus mācībām.

Tā kā viņam neizdevās piedalīties Eiropas Brīvprātīgajā darbā Spānijā, viņš pieteicās uz citu **īstermiņa projektu** Francijā.

Šajā reizē projekts tika apstiprināts abās Nacionālajās Aģentūrās, un viņš devās prom uz trīs nedēļām. Projekts izdevās. Viņš labi iekļāvās grupā, bija gatavs vienmēr palīdzēt, bija jauks ar kolēģiem, bērniem un citiem brīvprātīgajiem. Uzņēmējorganizācija pat piedāvāja viņam iespēju atgriezties uz **ilgtermiņa projektu** pēc tam, kad viņš būs pabeidzis skolu.

Pēc projekta viņš tika iesaistīts organizācijas vietējās aktivitātēs, kurā tas bija kā resurss citiem jauniešiem. Papildus viņš mēģinās pabeigt skolu, un tad darbinieki domā viņu atkal iesaistīt kādā projektā.

4. Rezultātu izmantošana un izplatīšana

Cits vērtīgs, bet visbiežāk aizmirsts solis pēc projekta posmā ir rezultātu izmantošana un izplatīšana. Tās mērķis ir radīt lielāku jūsu projekta ietekmi, palielināt projekta redzamību un rezultātu izplatīšanu un izmantošanu.

Jūs varat **palielināt** projekta rezultātu izmantošanu, nodrošinot, ka jūsu projekta rezultātus izmanto citi, ka tie tiek tālāk attīstīti citos projektos, ka tie tiek izmantoti turpinājuma pasākumu aktivitātēs. Lai padarītu projekta rezultātus ilgtspējīgākus, jūs varat izmantot projektu (vai tā elementus) citā kontekstā, īstenot projektu atkal ar citiem cilvēkiem vai citādā ietvarā – tā, lai jūs (vai citi dalībnieki) var tālāk attīstīt pirmā projekta pieredzi.

Redzamība ir arī ir cieši saistīta ar jūsu starptautisko jauniešu projektu. Tā jūs varat parādīt darbu, ko darāt. Jūs varat izmantot savu projektu, lai celtu savu organizāciju gaismā, jūs varat uzsvērt iespējas, ko piedāvā programma „Jaunatne darbībā” citiem cilvēkiem, jūs varat paplašināt savu profilu, parādot, kādas aktivitātes jūsu organizācija dara.

Īstenojot projektu, ir svarīgi komunicēt ar ārējo pasauli par jūsu aktivitātēm, par jūsu organizāciju, par programmu „Jaunatne darbībā”.

Šeit ir daži **piemēri** projekta redzamības palielināšanai un rezultātu izmantošanai un izplatīšanai:

- **Izplatiet informāciju**
Prezentējot savu pieredzi un parādot jūsu programmas „Jaunatne darbībā” projektu citiem, sniedziet informāciju apkārtējiem, ka šādi projekti ir iespējami arī viņiem. Iedvesmojiet citus piedalīties programmas projektos.
- **Radiet lielāku ietekmi**
Jūs domājat, ka jūsu projekts ir galvenokārt jauniešiem. Taču daudzi cilvēki ir iesaistīti projektā: padome, vecāki, draugi, vietējās institūcijas un sabiedrība. Iesaistiet viņus plašākai ietekmei.
- **Uzlabojiet savas organizācijas reputāciju un atpazīstamību.**
Ja jūs parādāt jūsu organizācijas īstenotos projektus un to pozitīvos rezultātus plašākai publikai, tas paplašina jūsu organizācijas profilu.

- **Iegūstiet vairāk finansējumu saviem projektiem.**
Ja jūs parādīsiet, ka jūsu projektiem ir liela ietekme uz jauniešiem, viņu sfērā, jauniešu politikā un vispār sabiedrībā, tad lēmuma pieņēmēji tieksies piešķirt naudu jūsu projektiem.
- **Celiet jauniešu un jaunatnes darbinieku motivāciju!**
Kad jūs popularizējat savas aktivitātes un rezultātus dažādiem medijiem vai dažādās sapulcēs, projektā iesaistītie cilvēki būs lepnī par saviem sasniegumiem un tas veicina piederības izjūtu komandai: „Mēs to izdarījām!”.
- **Veiciniet rezultātu ilgspējību.**
Ja jūsu projekts nav vienreizēja aktivitāte un jūs izmantojat savu iegūto pieredzi jaunos projektos, lai turpinātu mācīšanos, ietekmētu politiku u.tml., tad projekta rezultāti ir ilgstošāki un ieguvēji ir vairāk cilvēku.
- **Vairojiet ES finansēto projektu ietekmi!**
Rādiet sabiedrībai rezultātus, ko jaunieši ir sasnieguši un lietas, ko viņi izveidojuši savos projektos. Tas pārliecinās citus, ka Eiropas projekti ir derīgi un tos ir vērts atbalstīt.
- ...

Ar jauniešiem likumpārkāpējiem, bijušiem likumpārkāpējiem vai tiem, kas atrodas likumpārkāpēju riska grupā projektu rezultātu izplatīšana var tik apskatīta divējādi. Šiem jauniešiem ir bijušas daudzas neveiksmes dzīvē, un šī, iespējams, var būt viena no viņu pirmajām pozitīvajām pieredzēm, tādējādi iesaistīšanās programmā patiesībā piešķir vērtību viņu dzīvei. Pēc citu uzskatiem, vērtību viņu dzīvei var dot arī fakts, ka viņi ir iesaistījušies programmā „Jaunatne darbībā”.

No otras puses, - šīs mērķa grupas jaunieši maz ir darījuši lietas, kam būtu kāda vērtība.

Kā jau tika minēts, lielākajai daļai šīs mērķa grupas jauniešu dzīvē bijis maz, par ko priecāties vai kas tiešām bijis noderīgs. Viņiem nav bijis tādas pašas pieredzes, kā citiem iesaistītajiem vienaudžiem. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc projekta rezultātu izplatīšana un izmantošana ir tik svarīgs elements. Tas var būt pirmais solis, kad jaunieši redz, ka iesaistīšanās var būt pozitīva.

Dažreiz var būt grūti saņemt atbalstu no jūsu organizācijas (valdes) iesaistīties programmas „Jaunatne darbībā” projektos, jo tie prasa daudz jaunatnes darbinieku laika un līdzfinansējuma. Taču iepriekšminētie argumenti un iespējamā ietekme, ko jauniešu projekts var sniegt, var palīdzēt pārliecināt jūsu kolēģus un valdes locekļus pamēģināt. Kad jūs paskaidrojiet, ko jauniešu projekts var sasniegt, viņi varētu lemt par iesaistīšanos starptautiskā jauniešu projektā, vai pat ieviest to jūsu darbā.

- Lasiet vairāk par projektu rezultātu izplatīšanu un izmantošanu SALTO bukletā „Making waves”, lejupielādējiet no www.SALTO-YOUTH.net/MakingWaves/

**ĪSTENOTO
PROJEKTU LABĀ
PIEREDZE
IEDVESMAI**

Kā tad tas viss darbojas dzīvē? Šeit jūs atradīsiet projektu aprakstus, kuros piedalījušies jaunieši likumpārkāpēji, bijušie likumpārkāpēji un riska grupas jaunieši un kuri notikuši programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Šie ir projekti, kas varētu jūs iedvesmot

Aktīvi ieslodzītie jaunieši Igaunijā

Murru cietumā pie Tallinas Igaunijā seši jaunieši, kas izcieš ilgtermiņa sodu no sešiem līdz septiņpadsmit gadiem – satiekas regulāri, lai strādātu pie sava projekta „Kāpēc viss izvērtās tieši tā?”. Ideja radās pašiem jaunajiem ieslodzītajiem, un projekts saveda kopā jaunos ieslodzītos ar riska grupas jauniešiem. Jaunie vīrieši veidoja filmu, kurā viņi stāsta savu dzīves stāstu. Atklāti viņi dalās savā dzīves pieredzē, rādot to kā piemēru un kā brīdinājumu tiem bērniem un jauniešiem, kuri, iespējams, ir tajā dzīves posmā, kurā viņi var izdarīt tādu pašu izvēli, kādu izdarīja ieslodzītie, un beigās nonākt cietumā.

Cietumu darbinieku apmācība

Šobrīd ir jau vairāk nekā desmit jauniešu iniciatīvu projektu, kas īstenoti Igaunijas cietumos. Daži no jauniešiem, kas ir piedalījušies šajās iniciatīvās, ir izcietuši savu sodu un tagad atrodas brīvībā un joprojām ir kontaktā ar programmu. Piemēram, daži no viņiem ir reklamējuši savu projektu pieredzi citiem jauniešiem, viens zēns piedalījās īstermiņa brīvprātīgajā darbā Lielbritānijā.

Šie projekti ir apmācību programmas rezultāts, kuru uzsāka Igaunijas Nacionālā aģentūra 2005. gadā, lai attīstītu prasmes strādāt ar jauniešiem un projektu vadīšanu tieši šajā īpašajā vidē – cietumos. Šīs ilgtermiņa apmācību programmas laikā cilvēki, kas strādā cietumos, bija pirmie, kurus apmācīja izmantot Eiropas jauniešu programmu kā instrumentu savā darbā ar ieslodzītajiem.

Idejas radās, kad programmas izmantošana parādīja labus rezultātus jauniešu ar īpašām vajadzībām, kā arī tos, kuriem ir bijušas problēmas ar alkoholu un narkotikām iekļaušanā. Ir bijuši arī projekti, iesaistot jauniešus, kuri ir probācijas dienesta uzraudzībā.

Tajā pašā laikā jaunatnes sfērā nacionālā līmenī tika atzīta vajadzība atbalstīt cilvēku, kas strādā ar riska grupas jauniešiem, profesionālo attīstību, lai garantētu jaunatnes darba lielāku ietekmi. Tāpēc radās ideja par ilgtermiņa apmācībām, kurās cietuma darbinieki var gan iegūt teorētiskas zināšanas, gan arī attīstīt savas prasmes projektu uzsākšanai un īstenošanai darba vietā kopā ar jaunajiem ieslodzītajiem.

Iespējas programmā „Jaunatne darbībā” ir plašas un dažādas, bet, protams, jauniešiem ieslodzījumā ir ierobežota iespēja komunicēt ar ārpusauli, un tāpēc pirmkārt jauniešu iniciatīvu projekti (programmas „Jaunatne darbībā” 1.2 apakšprogramma) tika ņemti kā pamats: projekti, kuros jauniešu grupas var iesaistīt savus vienaudžus ieslodzījuma vietā. Viņi var organizēt diskusijas vai darbnīcas, grafiņu konkursus, attēlojot lietas, kas viņiem kaut ko nozīmē utt. Galvenais, lai projekts būtu balstīts uz pašu jauniešu vajadzībām un interesēm, ļaujot darbiniekiem, kas piedalās projektā, nodrošināt atgriezenisko saiti par jauniešu aktivitātēm un atbalstīt viņu pozitīvo mācīšanās pieredzi, tādējādi arī veicināt viņu pašcieņas celšanos.

Kā sagatavošanās apmācību kursam, tika veiktas iepazīšanās vizītes visos cietumos, kas piedalījās šajā kursā. Dalībnieki sāka arī strādāt ar jauniešiem, kuros viņi redzēja potenciālu nākotnē iesaistīties jauniešu projektā.

Šajā apmācību kursa posmā galvenais bija radīt vidi kopējai nākotnes sadarbībai: iepazīties vienam ar otru, iepazīstināt ar programmu, kā arī attīstīt sākotnējās projekta idejas.

Balstoties uz dalībnieku vajadzībām, otrajā apmācību posmā tika apskatīta metodoloģija jaunatnes darbā, ietverot praktiskās darbnīcas, lai attīstītu prasmes teātra metodēs, radošajā rakstīšanā un citās radošās metodēs, ko izmantot darbā ar jauniešiem likumpārkāpējiem.

Pēdējais posms bija vērsts uz projektu pieredzes novērtējumu, kā arī turpinājuma pasākumu attīstību.

Ulli Enna no Igaunijas Nacionālās Aģentūras:

„Starp jauniešiem cietumos ir daudzi, kuri atskatās uz savu dzīvi un ir motivēti mainīt un attīstīt sevi, izmantojot jauniešu projektus. Pašreiz iespējas cietumos ir diezgan ierobežotas. Piedalīšanās projektā sniedz jauniešiem iespējas komunicēt, uzzināt par projekta tēmām un projekta vadīšanu, attīstīt sadarbības prasmes un daudz vairāk. Tāpat bieži tā ir pirmā pieredze, ko šie bērni gūst, izrādot savu iniciatīvu.

Izvirzot īpaši jaunatnes preventīvos darbu kā primāro, ir žēl, ka informācija un iespējas piedalīties nespēj šos bērnus, kamēr viņi vēl bija brīvībā. Tagad, esot cietumā un saskaroties ar pirmo iespēju īstenot savas idejas, gūt prieku un vērtīgu pieredzi no tā, var palīdzēt viņiem ievērojami attīstīt spējas tikt galā ar dažādām dzīves situācijām. Tāpēc apmācības un to rezultāti šiem jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem dod iespējas tālākai attīstībai un izpausmēm tajās sfērās, kur jaunatnes darbs vēl tik aktīvi nav pārstāvēts.”

📍 Jūs varat kontaktēties ar Igaunijas Nacionālo Aģentūru www.noored.ee

📍 Ja jūs esat ieinteresēts šajā treniņu programmā un tās rezultātos, lūdzu, apskatiet „Jaunatnes darbs cietumos?” <http://euroopa.noored.ee/node/404>

Gigantiskie soļi

CEMEA del Mezzogiorno

CEMEA (Aktīvo izglītības metožu apmācības centrs) uzsāka savu darbību Francijā 1937.gadā ar mērķi attīstīt demokrātiju un līdzdalību. Pēc kara CEMEA izplatījās visā pasaulē. Šodien CEMEA kustība ir aktīva 29 Eiropas valstīs, Āfrikas un Amerikas valstīs, kuru koordinē starptautiskā federācija ar galveno mītni Parīzē. Itālijā CEMEA aizsākās 1950.gadā. CEMEA mērķis ir aktīva izglītība – tāda izglītība, kas rada situācijas, kurās ikviens – bērns, jauniešs, pieaugušais – var apzināties pasauli sev apkārt un sniegt ieguldījumu tās attīstībā.

CEMEA Itālijā no 1998. gada nodarbojas ar izglītības sniegšanu jauniešiem, kas atrodas probācijā un darbojas Romā, rajonā ar ļoti augstu bezdarba līmeni, lielu otrās paaudzes imigrantu īpatsvaru un lielu ielu jauniešu skaitu. CEMEA centrs ir vienīgā alternatīva „sliktajai kompānijai”, alkoholam un narkotikām.

Izglītotāji, strādājot ar probācijas jauniešiem, mudina viņus uzņemties līdera lomu un atbildību, ko parasti viņi nav raduši, tādā veidā vairojot viņu pašcieņu un viņu pašu spēju apzināšanos.

CEMEA ir attīstījusi tiešu sadarbību ar Tieslietu ministriju un probācijas darbiniekiem. Ir izveidota stratēģija ar mērķi papildināt darbu, ko probācijas darbinieki jau veic ar šiem jauniešiem. Stratēģija ietver mobilitātes iespēju radīšanu (individuāli vai grupām) ar programmas „Jaunatne darbībā” palīdzību un atbalsta nodrošināšanu ar neformālās izglītības palīdzību „probācijas” periodā.

Sākumā jaunieši iesaistās jauniešu apmaiņās, kas sniedz pirmo starptautisko pieredzi, sagatavo mobilitātei un „citādei” iepazīšanai.

Nākošais solis var būt īstermiņa brīvprātīgais darbs un pēc tam, kad probācijas periods ir beidzies, ilgtermiņa brīvprātīgais darbs. Tad viņi paši var būt jauniešu līderi un darboties kā resursu personas citiem jauniešiem.

Mērķa grupas pamats

Jaunieši, ar kuriem strādā CEMEA, ir vecumā no 16 līdz 21 gadam. Viņi visi ir izdarījuši noziegumus un parasti viņus atlasa probācijas darbinieks. Nav svarīgi, kādu noziegumu viņi ir izdarījuši. Probācijas darbinieks ievēro viņu situācijas uzlabošanās iespējas, spēju uzņemties atbildību par sevi un citiem un viņu likumīgos apstākļus (daži no šiem jauniešiem nedrīkst atstāt valsti), un izvērtē, kuros gadījumos jauniešiem būtu vērtīgi piedalīties starptautiskajos projektos.

CEMEA strādā gan ar meitenēm, gan zēniem, bet vairums centrā ir zēnu. Šī iemesla dēļ, lai radītu dzimumu līdzsvaru, jauktās grupas tiek veidotas, iesaistot jauniešus ar dažādu pagātni un pieredzi. Visi jaunieši iegūst šādā veidā, īpaši jaunieši - likumpārkāpēji, jo parasti viņi jūtas piederīgi slēgtam cilvēku lokam (bandām). Esot un dzīvojot ar cilvēkiem, kas ir atšķirīgi no viņiem, tie atmet daudzus stereotipus. Labs piemērs šim ir jauniešu apmaiņa Austrijā. Vienam no jauniešiem bija viegli garīgi traucējumi, un pirmajās dienās viņam bija grūti integrēties. Darbinieki runāja ar citiem grupas dalībniekiem, kas sastāvēja no trim jauniešiem likumpārkāpējiem, viena irāņu imigranta un vienas meitenes, kas dzīvo aprūpes centrā, un lūdza palīdzēt viņam iekļauties. Īpaši palīdzēja viens jauniešs, iepazīstinot viņu ar citu valstu dalībniekiem, nekad neatstājot viņu vienu. Viņi kļuva ļoti labi draugi.

Gigantiskie soļi

Patlaban CEMEA ir iesaistīta jaunu inovatīvu metožu attīstībā programmā „Jaunatne darbībā”, lai iedrošinātu jauniešus ar ierobežotām iespējām piedalīties starptautiskās mobilitātes programmā.

Projekts tika izveidots ar mērķi atbalstīt jauniešus ar ierobežotām iespējām, kuriem nav vajadzīgās pārliecības par sevi, lai piedalītos īstermiņa brīvprātīgajā darbā. Koncepts ir jaunu aktivitāšu projektu cikls, apmācības un pieeja jau esošajām/ārējām Eiropas iespējām.

Passi da Gigante (Gigantiskie soļi) projekts iever astoņus partnerus no sešām dažādām valstīm, un tā pamatā ir apmācību cikls ar mērķi nodrošināt pieeju Eiropas brīvprātīgajam darbam jauniešiem, kas vēl nav gatavi piedalīties brīvprātīgajā darbā.

Četri dažādi soļi

Projekts sākās ar semināru, kas sapulcēja kopā Eiropas Brīvprātīgā darba centrus, vietējos jaunatnes darbiniekus un probācijas darbiniekus, lai izskaidrotu procesu un mācītu viņiem par dažādām iespējām programmā „Jaunatne darbībā”. Tas palīdzēja atrast sadarbības partnerus, sagatavot jauniešus un sākt organizēt aktivitātes.

Otrais solis bija jauniešu apmaiņa Austrijā, iesaistot sešas valstis. No katras valsts piedalījās 5-6 jaunieši un divi jaunatnes darbinieki. Galvenā apmaiņas aktivitāte bija kopienas ēkas atjaunošana, kas deva dalībniekiem iespēju radīt kaut ko kopā. Tas bija redzams, stabils un reāls rezultāts. Papildus tam jaunieši nodarbojās ar sportu, devās ekskursijās un veica citas aktivitātes.

Jauniešu apmaiņas laikā dalībnieki tika iepazīstināti ar citām programmas „Jaunatne darbībā” apakšprogrammām, ar īpašu uzsvāru uz Eiropas Brīvprātīgo darbu. Visas partnerorganizācijas informēja par saviem brīvprātīgo uzņemšanas projektiem, kas deva dalībniekiem iespēju uzzināt par reāliem projektiem un reālām iespējām.

Pašreiz projekts ir trešajā posmā, kurā tiek veidots katalogs par esošajiem īstermiņa brīvprātīgajiem projektiem, kas tiek piedāvāti dalībniekiem, aprakstot darba veidu, vietu, laiku utt. Protams, ne visi dalībnieki iesaistīsies brīvprātīgā darba projektā, daži no viņiem apstāsies šajā posmā vai viņi iesaistīsies projektā vēlāk.

Pēdējais cikla solis atkal būs seminārs, kurā darbs tiks novērtēts un tiks ieteikti uzlabojumi nākamajiem projektiem. Seminārs arī būs tikšanās par nākošajiem *Passi da Gigante* projektiem.

Izaicinājumi un grūtības

CEMEA un viņu partneri ir apmierināti un lepnī par projekta rezultātiem. Taču viņi arī saskārās ar dažādiem izaicinājumiem un grūtībām projekta īstenošanas laikā, kuras nācās pārvarēt.

• Nauda

Lai arī programma „Jaunatne darbībā” piešķir finansējumu lielākajai daļai projekta aktivitāšu, tomēr papildus finansējums ir nepieciešams. Tā ir problēma jauniešiem, jo parasti viņiem nav naudas un nav viegli atrast vietējo finansētāju šai mērķa grupai.

- **Īpašs atbalsts**

Šis projekts ir iespējams, pateicoties vietējo institūciju, kas strādā ar „problēmjauniešiem”, sadarbībai. Jauniešiem nepieciešama vadība pirms projekta, tā laikā un pēc projekta. Svarīgs ir vadīšanas process. Darbs ar šiem jauniešiem prasa daudz enerģijas un īpašas prasmes, un, tajā pašā laikā labas zināšanas par starptautiskām iespējām. Probācijas darbiniekiem un sociālajiem darbiniekiem ir īpašas prasmes strādāt ar jauniešiem, bet pietrūkst zināšanu par starptautiskām programmām. Tajā pašā laikā starptautiskajiem jaunatnes darbiniekiem ir daudz prasmju starptautiskajā darbā, bet nav īpašu prasmju darbā ar „problēmu” jauniešiem. Vislabāk projekts izdotos, sadarbojoties abu šo dažādo grupu pārstāvjiem.

- **Ilgtermiņa sadarbība**

Strādājot ar šiem jauniešiem, ir svarīgi dot viņiem konkrētas un praktiskas iespējas, un to iespējams panākt, strādājot ar stabiliem un uzticamiem partneriem un noteiktu programmu. Nodibināt šādu sadarbību ir ilgs un grūts process. Darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām prasa daudz laika, kā bieži atbildīgajām organizācijām trūkst. Cita problēma ir biežā cilvēku maiņa organizācijās, bet uzticama sadarbība prasa ilgstošu nepārtrauktu darbu.

- **Individuālo projektu apstiprināšana**

Visi šī projekta posmi tika iesniegti dažādām Nacionālajām Aģentūrām kā atsevišķi projekti. Sākotnēji sagatavošanās seminārs tika iesniegts Spānijas Nacionālajā Aģentūrā, bet tas netika apstiprināts, tāpēc tika nolemts iesniegt to Polijas Nacionālajā Aģentūrā. Tas viss radīja divu mēnešu novēlošanos, tāpēc laiks, kas bija paredzēts dalībnieku atlasei, bija pārāk īss. Nākamreiz šāda veida projektu būtu labāk iesniegt kā Eiropas mēroga projektu vai iesaistīt Nacionālās Aģentūras kopējā stratēģijā tā, lai tās redzētu kopējo projektu, kuram visi posmi ir svarīgi.

- **Personīgā motivācija un iesaistīšanās**

Šis projekts, kā daudzi citi projekti, ir ļoti atkarīgi no individuālās motivācijas un iesaistīšanās. Tas prasa daudz enerģijas, laika un naudas. Organizāciju motivācija ir lielā mērā atkarīga no personīgās organizāciju pārstāvju motivācijas.

- **Atbilstošu darbinieku klātbūtne**

Strādāt ar šiem jauniešiem nav viegli, un ir svarīgi, ka ir atbilstoši līderi/darbinieki. Divu līderu piedalīšanās jauniešu apmaiņas projektā katras valsts grupai ir svarīga, lai projekts noritētu veiksmīgi. Diemžēl ne visas Nacionālās Aģentūras uzskata to par nepieciešamību. Šo papildus atbalstu ir parasti viegli saņemt, ja projektā tiek iesaistīti jaunieši ar invaliditāti, jo ir saskatāms, kur šī palīdzība ir nepieciešama, bet tas savukārt nav tik redzams jauniešiem ar sociālām problēmām.

- **Iespējamās problēmas, kas varētu rasties**

Jauniešu apmaiņā, kas notika CEMEA, jaunieši tika motivēti iesaistīties īstermiņa brīvprātīgā darba projektos. Visi šie jaunieši ir izdarījuši noziegumus, un dažās valstīs nav iespējams strādāt (arī brīvprātīgi) ar dažām cilvēku grupām (piemēram, maziem bērniem), ja jūs esat izdarījis likumpārkāpumu.

CEMEA ir jānoskaidro viss, pirms piedāvāt jauniešiem vietu kādā projektā. Kopumā ir jāstopas ar daudziem izaicinājumiem. Bet CEMEA darbinieki noteikti turpinās izmantot programmu darbā ar jauniešiem, jo motivācija ir augsta tieši pozitīvo rezultātu dēļ.

 Jūs varat kontaktēties ar CEMEA www.replay.cemea.it

EIROPAS BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS, KAS NOTIEK TIEŠI CIETUMĀ

”Everything is possible” ir Lielbritānijas nacionālā organizācija, kas atbalsta jauniešus, piedāvājot Eiropas mobilitātes iespējas. Organizācijas mērķa grupa ir jaunieši no etniskām minoritātēm, kā arī jaunieši ar ierobežotām iespējām. Organizācija arī darbojas Ziemeļanglijas cietumā, kur organizē pilsonības izglītības programmu un piedāvā jauniešiem pēc soda izciešanas iespēju iesaistīties Eiropas mobilitātes programmās.

Pieredzes stāsts: Tariks

Tariks bija pastāvīgs likumpārkāpējs galvenokārt ģimenes atbalsta trūkuma dēļ. Kā pats Tariks uzskata, viņš labāk atrodas cietumā, nevis kā bezpajumtnieks brīvībā.

Tariks pavadīja trīs nedēļas Dānijā īstermiņa brīvprātīgajā projektā.

Viņš strādāja kopā ar citiem likumpārkāpējiem, kas dzīvo un strādā sociālā kopienā, kas bija kā alternatīva cietumam. Organizācija parasti nosūtīja vienlaicīgi divus jauniešus uz šo projektu, lai viņi sniegtu atbalstu viens otram, tajā pašā laikā integrētos ar cilvēkiem no citām valstīm. Tariks ieguva pozitīvu pieredzi, viņš pēc ilgiem laikiem atkal strādāja, un pēc projekta viņš bija ieinteresēts runāt pa savu pieredzi ar citiem potenciāliem brīvprātīgajiem. Viņš apmeklēja vienu no pasākumiem, ko „Everything is possible” rīkoja cietumā, lai informētu par Eiropas brīvprātīgo darbu. Diemžēl nesen viņš atgriezās cietumā un atradīsies tur ievērojamu laiku.

👉 Vairāk informācijas par „Everything is possible” meklējiet? www.everythingspossible.org

ATSAUCES, RESURSI UN NODERĪGI AVOTI

Lasīšanai

Dažas citas SALTO „Iekļaušana visiem” publikācijas

- **Going International - Inclusion for All (2004)** – buklets ar praktiskām iekļaušanas metodēm un padomiem sagatavošanās, īstenošanas un turpinājuma pasākumu posmiem starptautiskos projektos jauniešiem ar ierobežotām iespējām.
- **Use your Hands to Move Ahead (2004)** – praktiski uzdevumi, lai palielinātu jauniešu ar ierobežotām iespējām līdzdalību īstermiņa Eiropas Brīvprātīgā darba projektos.
- **Fit for Life (2005)** – kā izmantot sportu kā izglītojošu instrumentu jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanā.
- **No Barriers, No Borders (2006)** – praktiska rokasgrāmata par starptautisku jauniešu projektu īstenošanu, iesaistot cilvēkus ar un bez invaliditātes.
- **Over the Rainbow (2006)** – praktiska rokasgrāmata par starptautisku projektu īstenošanu lesbietēm, gejiem, biseksuāļiem un jauniešiem, kas nav skaidrībā par savu seksuālo orientāciju.
- **Inclusion & Diversity (2006)** – kā veidot jaunatnes darbu un jauniešu projektus vairāk iekļaujošus un sasniegt vairāk mērķa grupu.
- **Village International (2007)** - praktiska rokasgrāmata jaunatnes darbiniekiem par starptautisku projektu organizēšanu lauku un ģeogrāfiski izolētos rajonos.
- **Making the waves (2007)** - kā radīt lielāku jūsu jauniešu projektu ietekmi.
- **Coaching Guide (2007)** – rokasgrāmata, kurā apskatīts atbalsta personas loma parojektā, ietverot praktiskas metodes, padomus un informāciju.

 Meklējiet tos visus www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

Meklējiet jaunatnes darba un apmācību metodes par iekļaušanu un citām tēmām:
www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/

T-Kit sērija

Apmācību komplekti (*Training kits*) ir tematiskas publikācijas, kuras ir sarakstījuši pieredzes bagāti treneri. Tās ir treniņos un apmācībās viegli lietojamas rokasgrāmatas, kas izdotas, sadarbojoties Eiropas Padomei un Eiropas Komisijai.

Sērijā ir atrodamas sekojošas publikācijas:

- Sociālā iekļaušana;
- Projektu vadīšana;
- Organizāciju vadīšana;
- Metodes starpkultūru valodu izglītībā;
- Starpkultūru izglītība;
- Starptautiskais brīvprātīgais darbs;
- Pārmaiņas... pilsonība, jaunieši un Eiropa;
- Apmācību pamati;
- Finansējuma pārvaldīšana;
- Izglītojoša novērtēšana jaunatnes darbā;
- Novērtēšana;
- *Euromed* sadarbība.

Lejupielādēt www.training-youth.net vai www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/

- **Educational pack** (otrais izdevums): neformālās starpkultūru izglītības idejas, resursi, metodes, nodarbības jauniešiem un pieaugušiem (2005), www.training-youth.net
- **Compass** (Educational pack „All Different All Equal”): rokasgrāmata par cilvēktiesību izglītību jauniešiem (2002), <http://www.coe.int/compass>
- **Get Going**: motivē jauniešus sākt rīkoties. Klomp/Kloosterman/Kuijvenhoven (ISBN 9066655798)
- **Youth work in Prisons** (2007): Igaunijas Nacionālās aģentūras ilgtermiņa apmācību projekts Igaunijas cietumos 2004-2006.gadā, Ullý Enn/Elina Kivinukk (ISBN 978-99B5-9672-6-3), <http://euroopa.noored.ee/node/404>

Interneta resursi

Vairāk iekļaušanas saišu un resursu: www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

- **Sociālās iekļaušanas resursi** - *SALTO resursu centrs iekļaušanai veido resursus, kas var palīdzēt jaunatnes darbiniekiem un līderiem īstenot iekļaušanās projektus* - <http://www.salto-youth.net/inclusion/>
- **SALTO iekļaušanas ziņojumi** - www.salto-youth.net/InclusionNewsletter/
- **Eurodesk jaunatnes informācija** – www.eurodesk.org
- www.coe.int/youth/ - (Eiropas Padome - jaunatne);
- www.training-youth.net (Eiropas Jaunatnes darba apmācību partnerība);
- www.eysip.org.uk (Jauniešu iekļaušanas organizācijas)

Instrumenti apmācībām

- **Iekļaušanas projektu un apmācību metodes** – www.salto-youth.net/InclusionTools/;
- **Iekļaušanas treneri vai resursu personas** – www.salto-youth.net/InclusionTrainers/;
- **Novērtēšanas CD** - *SALTO ir izlaidis CD disku, lai veicinātu novērtēšanas labo praksi apmācībās, pieejams Nacionālajā Aģentūrās vai evaluation@salto-youth.net, www.salto-youth.net/evaluation;*
- **Iekļaušanas apmācību iespējas** - www.salto-youth.net/InclusionCourses/ ;
- www.impact-see.org (novērtējums);
- www.reviewing.co.uk (izvērtēšanas rokasgrāmata);
- www.woodcraftfolk.org.uk (izglītojoši resursi).

Starptautiskās platformas

- www.y-e-n.net (Jauniešu Express Tīkls)
- www.euromet.nu (Eiropas Jauniešu Aprūpes Alianse)
- www.streetwork.org (organizācijas četrās valstīs, kas nodarbojas ar ielu darbu)
- www.yes-forum.org (Jaunatnes un Eiropas Sociālais darbs)
- www.enoa.de (Eiropas Animācijas tīkls)
- www.youth-justice-board.gov.uk – *Jaunatnes Tieslietu pārvalde Anglijā un Velsā, kas uzrauga jauniešu tieslietu sistēmu Anglijā un Velsā.*
- www.esc-eurocrim.org – *Eiropas kriminoloģijas biedrība, kuras mērķis apvienot cilvēkus, kuri ir iesaistīti kriminoloģijas praksē, apmācībās un izpētē.*

POLS KLOSTERMANS (autors un treneris)

<http://trainers.salto-youth.net/PaulKloosterman>

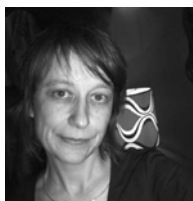
Pols ir treneris un rakstnieks Melito di Porto Salvo Itālijā. Viņš strādā pie vairākiem projektiem visā Eiropā. Viņa galvenais darba lauks ir starpkultūru izglītība, apmācības treneriem, motivācija, tālmācība, starptautiskā apmācība.

KLĒRA BRAUNA (autore un redaktore)

<http://trainers.salto-youth.net/ClairBrown>

Klēra ir nevalstiskās organizācija „Everything is Possible” vadītāja. Galvenokārt darbojas programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros, kas dod iespējas atbalstīt jauniešus dažādās Eiropas aktivitātēs, t.sk. jauniešu apmaiņās un Eiropas Brīvprātīgajā darbā www.everythingspossible.org

ANNA HENDRIKSA (autore un redaktore)

inclusion@salto-youth.net

Šobrīd strādā SALTO resursu centrā iekļaušanai. Viņa ir strādājusi kā jaunatnes darbiniece ar riska grupas jauniešiem Gentē. Kopš 1993. gada tā ir uzsākusi vairākus projektus dažādās apakšprogrammās. Viņa ir strādājusi Nacionālajā Aģentūrā Beļģijā/Flandrijā. Anna ir studējusi sociālo darbu un turpinājusi mācības, apgūstot kursus par „nabadzību un līdzdalību” un „dažādības vadīšanu” (*diversity management*). Šobrīd Anna ir arī privātās organizācijas, kas ir atbildīga par jaunatnes darbu problēmu Gentes rajonā, priekšsēdētāja. Kontaktadrese: SALTO resursu centrs iekļaušanai, Grétrystraat 26, 1000 Brisele, Beļģija.

Īpaša pateicība

- **Apmācību kursa "No Offence" 2006 dalībniekiem;**
- **Ulli Ennai** – "No Offence" apmācību kursa komandas locekle, kas deva šim bukletam savu atgriezenisko saiti un pieredzi Igaunijā darbā ar jauniešiem ieslodzījumā - <http://trainers.salto-youth.net/UllyEnn>
- **Gintarei Kurtinaitītei** – par dalīšanos pieredzē par Kauņas ielu festivālu
- **Klērai de Mūrai** – par dalīšanos pieredzē par organizācijas „De Zande” Beļģijā pieredzi.
- **Elizabetei Adanai Kabello** – par dalīšanos pieredzē par organizācijas „CEMEA del Mezzogiorno” darbu.
- **Tonijam Goidensam** (SALTO resursu centrs iekļaušanai Beļģijā) – par viņa morālo un praktisko atbalstu un atgriezenisko saiti.
- **Inesei Adriansenai** - par atbalstu ar klēpju datoru ārkārtas gadījumos.

Izdevēja informācija

Publicētājs SALTO resursu centrs iekļaušanai 2007. gada novembrī
www.salto-youth.net/inclusion/
SALTO-JINT, Grétrystraat 26, 1000 Brisele, Beļģija
Tel. +32 (0)2 209 07 20, Fax +32 (0)2 209 07 49
Inclusion@salto-youth.net

Šis buklets ir balstīts uz SALTO apmācību kursu “No offence 2007”, www.salto-youth.net/TCNoOffence un pieredzi, kas iegūta no dažādiem ekspertiem šajā jomā.

Koordinēšana, Teksts & Redakcija: Anna Hendriks ann@salto-youth.net
Autori: Pols Klostermans (paul@everythingispossible.org) un
Klēra Brauna (clair@everythingispossible.org)
Dizains: miXst, info@mixst.be
Ilustrācijas: Zomarr, zomarrrr@yahoo.com
Printēšana: VCP Grafika, vcpgraphics@pandora.be

Reprodukcija un lietošana nekomerciāliem mērķiem ir atļauta, norādot avotus www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/ un inclusion@salto-youth.net

Programmas “Jaunatne darbībā” mērķis ir - būt atvērtai visiem. Taču ne visiem jauniešiem, īpaši jauniešiem ar ierobežotām iespējām, ir vienlīdzīga pieeja starptautiskiem projektiem. Daži no viņiem saskaras ar apstākļiem, kuru dēļ ir grūti pat domāt par braukšanu uz ārzemēm vai uzsākt sarunu ar ārzemniekiem. Jaunieši (bijušie) likumpārkāpēji, tie, kas ir likumpārkāpēju riska grupā vai tie, kas atrodas cietumā, pieder pie šīs grupas jauniešiem.

Tomēr iepriekšējā pieredze rāda, ka ir daudz veiksmīgu projektu, kas pierādījuši starptautisko projektu ilgtermiņa ietekmi uz šo jauniešu personīgo dzīvi. Ja tie piedāvāti īstajā laikā un ir kā metode, kas veicina viņu iekļaušanu, starptautiskie projekti var būt ļoti pozitīvs katalizators.

Bet vai tas tiešām ir iespējams? Jā. Vai tas būs viegli? Nē. Pat panākt jauniešu iesaistīšanos šādos pasākumos ir liels solis uz priekšu.

„Neaizskarot” ir praktisks buklets ar mērķi veicināt jauniešu likumpārkāpēju, bijušo likumpārkāpēju un to, kas ir likumpārkāpumu riska grupā vai pašreiz atrodas cietumā līdzdalību starptautiskos projektos.

„Neaizskarot” mērķis ir izaicināt jūs kā jaunatnes darbiniekus, sociālos darbiniekus, probācijas darbiniekus un visus, kas strādā ar šo mērķa grupu, veidot starptautiskos projektus. Šis buklets sniedz jums padomus un ieteikumus.

Tātad - ievēlciēt dziļi elpu un leciēt iekšā starptautiskajos projektos, sperot soli uz priekšu jūsu ikdienas darbā.

Balstīts uz SALTO “TC No Offence” jaunatnes darbinieku apmācību kursu (2006).

Šis buklets ir viens no SALTO “Iekļaušana visiem” sērijas. Lejupielādējiet tos par brīvu: www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/.